УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

БЕРЕЗЕНЬ
2014
№ 3 (254)

ПЕРША ПАНАХИДА ЗА Т. Г. ШЕВЧЕНКОМ У ПІГІРЦЯХ
19 стор.

ЯК ПРОВЕСТИ ВЕЛИКИЙ ПІСТ
24 стор.

НАДІЛЕНИЙ ГЕНІЄМ ЛЮБОВІ О. СТЕПАН ЧМІЛЬ
33 стор.

СЛАВА НОВИМ ГЕРОЯМ УКРАЇНИ!

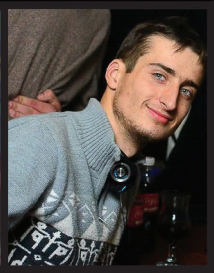

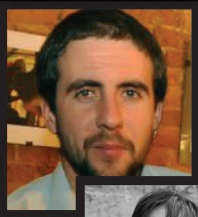

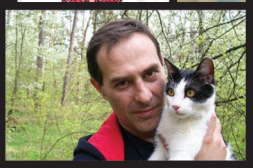

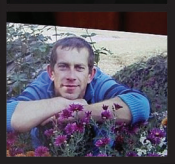
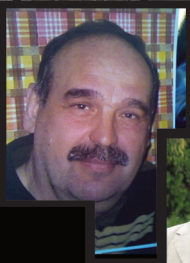

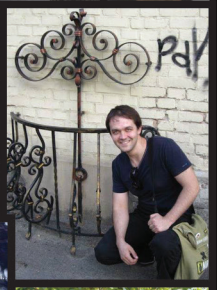

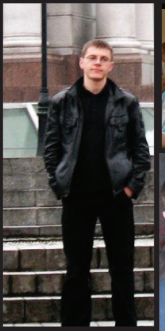
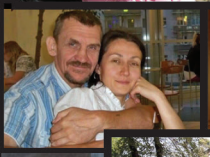
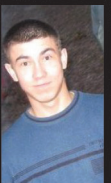

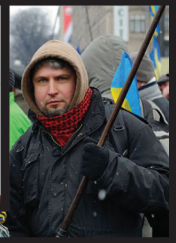
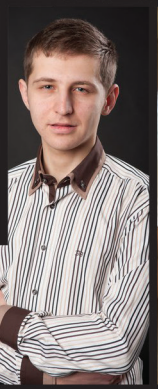

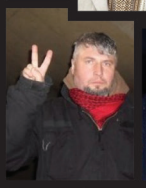
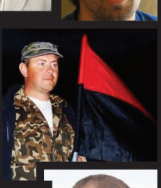
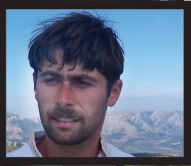

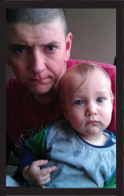
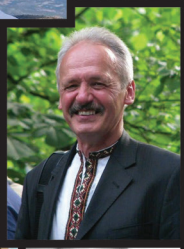
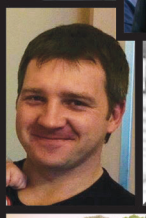

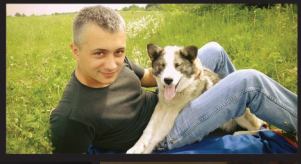

Лист героя до мами…

Мамо, не плач! Я повернусь весною,
У шибку пташинкою вдарюсь твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А може дощем на поріг упаду.

Голубко, не плач, так судилося, ненько,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько,
Розкажу, як мається в домі новім.

Мені колискову ангел співає,
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш матусю, і тут сумно буває:
Душа за тобою, рідненька, щемить.

Мамочко, вибач за чорну хустину,
За те, що від нині будеш сама.
Тебе я люблю, і люблю Україну,
Вона як і ти, була в мене одна.

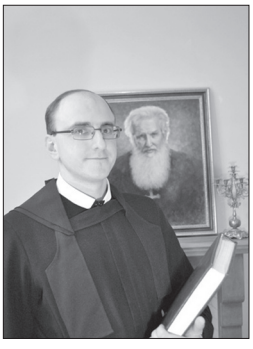

о. Віталій ПОПАДЮК, ЧСВВ

ПРОСТИ МЕНЕ! – ПРОЩАЮ!

Слава Ісусу Христу!

Дорогі браття і сестри, любі читачі нашого журналу!

Знову, Богу дякувати, вирушаємо з Вами в дорогу Великого посту, яка провадить нас до світлого Воскресіння. Христового і нашого.

Дорога, як відомо, для кожного мандрівника завше сповнена різних небезпек і навіть становить загрозу для людського життя. Вирушаєш в дорогу – пам'ятай: не знаєш, чи повернешся… Чи то сідаєш в літак, чи в потяг або автобус, чи у своє авто або велосипед, а чи просто йдеш пішки – твоє життя може обірватися будь-якої миті. І практика життя безперечно свідчить про це. Про це варто пам'ятати, але не панікувати, впадаючи у страх чи відчай. Євангельська наука вчить нас, що ціле наше земне життя – це одна дорога до вічності, а, отже, також сповнена несподіванок і загроз: «Життя прожити – не поле перейти».

З огляду на небезпеки шляху та його непередбачуваний кінець перед кожною подорожжю треба бути готовим до вічності. Саме час Великого посту, у який ми входимо, дуже добре готує нас до великої подорожі життям. Час посту допомагає нам передусім відновити зв'язок миру з Богом та ближнім. На цьому наголошує Спаситель: «Мирися з твоїм противником швидко, коли ти ще з ним у дорозі!» (Мт. 5, 25). Для цього не обійтися нам без двох важливих слів: «ПРОСТИ» та «ПРОЩАЮ», неможливо осягнути прощення, почути слово «Прощаю» без покаяння у слові «Прости». Кожен із нас має за що і перед ким покаятися, перепросити, але, разом із тим, для кожного є що і є кому простити. Без цих двох слів не варто пускатися в дорогу. Примирення важливе, особливо, коли ми ще в дорозі, яка невідомо коли закінчиться. Тому час Великого посту нагадує нам про те, що ми є подорожні. А щоб з дороги не збудити, треба бути разом – а це значить в мирі – з Богом і людьми.

Прощення має велику силу, воно відновлює зруйновані сім'ї, повертає душевну силу серцю, відкриває світло Боже і тому, хто отримує прощення через покаяння, і тому, хто прощає. Те, що наша дорога життя ще триває, – велика Божа ласка, за яку треба завжди дякувати Господеві, Його безмежному милосердю, за те, що двері прощення для нас ще не зачинені. Однак не будьмо легковажні та надто самовпевнені в небезпечній подорожі. Шукаймо миру вже сьогодні! Мир завжди несе життя, а війна – смерть!

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ с. 6

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ с. 7

МУЧЕНИКИ ХРИЗАНТ І ДАРІЯ, ДЕНЬ В КАЛЕНДАРІ – 1 КВІТНЯ с. 10

ЛІТУРГІЯ КРОК ЗА КРОКОМ с. 11

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ РОЗДУМИ: НЕДІЛЯ СИРОПУСНА (МТ. 6, 14 – 21) с. 13

ТАРАС ШЕВЧЕНКО І НАША СУЧАСНІСТЬ с. 16

ПІДГОРЕЦЬКІ ЧЕНЦІ-ВАСИЛІЯНИ ДУШУ "...УСОПШАГО ПОЕТА ТАРАСІЯ ШЕВЧЕНЬКА..." ПОМИНАЮТЬ с. 19

БЛАЖЕННІ ЧИСТІ СЕРЦЕМ... с. 23

ЯК ПРОВЕСТИ ВЕЛИКИЙ ПІСТ? с. 24

НАУКА ПРО ХРИСТИЯНСЬКИЙ ПІСТ с. 27

МОЛИТВА НА ПОЧАТОК ВЕЛИКОГО ПОСТУ с. 29

ЧИ ДОЗВОЛЯЄ НОВИЙ ЗАВІТ ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї? с. 30

ЯКЕ ЗНАЧЕННЯ МАЄ СВІЧКА, ЯКУ ВІРНІ ЗАПАЛЮЮТЬ ПЕРЕД ІКОНАМИ В ХРАМІ? с. 32

НАДІЛЕНИЙ ГЕНІЄМ ЛЮБОВІ с. 33

ВІТАЄМО НАСТОЯТЕЛЯ МОНАСТИРЯ У С. ЛАВРІВ О. АТАНАСІЯ СЛОБОДЯНА, ЧСВВ, З ЙОГО 40-РІЧЧЯМ с. 35

ПАПА БЕНЕДИКТ XVI НЕ ШКОДУЄ, ЩО ПІШОВ НА СПОЧИНОК с. 36

ОГОЛОШЕНО КОНКУРС ІСТОРІЙ-СПОГАДІВ НА ТЕМУ «ПАПА ІВАН ПАВЛО II У МОЄМУ ЖИТТІ» с. 36

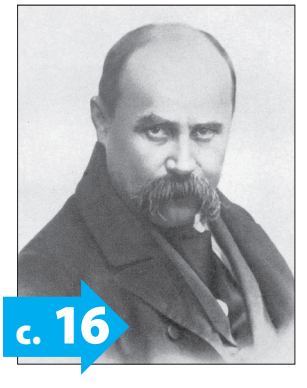

В УГКЦ УТВОРЕНО НОВИЙ ЕКЗАРХАТ ТА ПРОГОЛОШЕНО ПРО ОБРАННЯ НОВОГО ЄПИСКОПА с. 36

ФІГУРА МАТЕРІ БОЖОЇ ФАТІМСЬКОЇ ВИРУШИЛА В УКРАЇНУ с. 37

ДІВЧИНКА ЗАКЛИКАЄ КОРОЛЯ БЕЛЬГІЇ НЕ ПІДПИСУВАТИ ЗАКОН ПРО ЕВТАНАЗІЮ ДІТЕЙ с. 37

СВЯЩЕНИК, ЗАЧАТИЙ ВНАСЛІДОК ЗҐВАЛТУВАННЯ с. 37

БРАТИ-ІСПОВІДНИКИ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ СПОГАДИ ІЗ ЗАПИСОК 1994 Р. с. 38

ПОДОРОЖ ПУСТИНЕЮ ПІД ЧАС ПОСТУ с. 44

ПОДЯКА ЛИНЕ ДО НЕБЕС с. 48

КРОСВОРД «ПАПА ФРАНЦИСК» с. 50

с. 30

МІСІОНАР

Головний редактор:
о. Віталій ПОПАДЮК, ЧСВВ

Заступник Головного редактора
о. Христофор Ганинець, ЧСВВ

Радакційна колегія:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

Літературне редагування:
о. Віктор КВАСНІЙ, ЧСВВ

Коректура:
о. Віталій ПОПАДЮК, ЧСВВ

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Олег ПЕЛЕНИЧКА

На обкладинці: образ Спасителя, знятого з хреста

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.
Часопис виходить раз у місяць

Передплатний індекс – 23959

Адреса редакції:
«Місіонар», вул. Б. Хмельницького, 36,
м. Львів, 79019
тел/факс: 255-38-15
e-mail: misionar@ukr.net
Наш сайт: www.misionar.info

Підписано до друку 24.02.2014 Формат 70x100 1/16.
Друк офсетний.
Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. Фарбо-відб. 5,7.
Обл.-вид. арк. 5,0. Зам. Тираж 5000 прим.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян
«Місіонер». 80300, Львівська обл., м. Жовква,
вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

©Журнал «Місіонар», 2014

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса!
У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня як винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішний день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, заступники України, моліть Бога за нас!

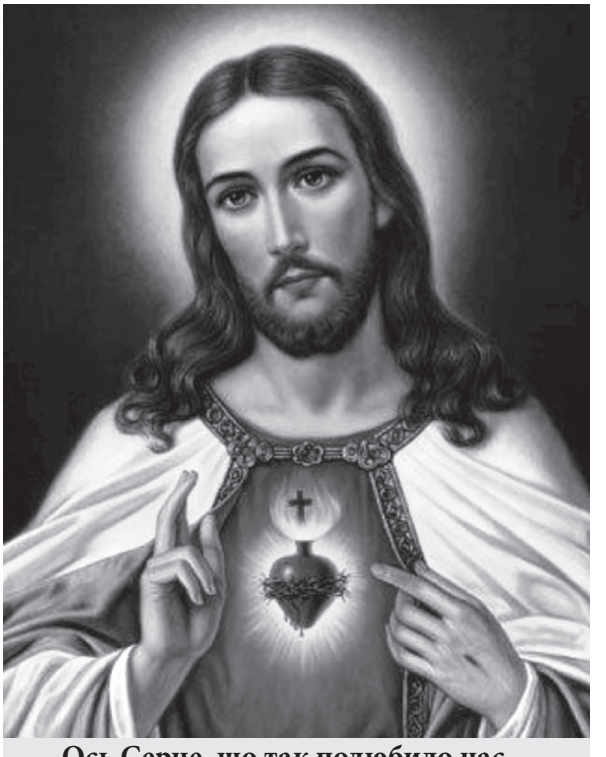

Ось Серце, що так полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на березень

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб у всіх культурах поважали права і гідність жінки.

МІСІЙНИЙ: Щоб молоді люди відповідали на поклик Господа присвятити своє життя проголошенню Євангелії.

МІСЦЕВИЙ: Щоб в Україні була заборонена пропаганда алкоголю, а також за навернення хворих на алкоголізм.

ПОКРОВИТЕЛЬ: преподобний Касіян, 13 березня

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на квітень

(З благословення Святішого Отця)

Підготував о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ

Загальний: Щоб керівники держав підтримували захист існуючого миру й гарантували справедливий розподіл дарів і ресурсів

Земля – багатюща комора природних ресурсів. Населення планети постійно зростає, але земля нас чудесно забезпечує всім необхідним – так Господь дбає про нас. Хоча вистачило б кількох днів без сонця, щоб усе щезло із лиця землі… Це поштовх до думки, хто є Господарем землі й людських душ і як потрібно цінувати дари Бога? Дослідники, вчені передбачають, що може настати час, коли ця комора вичерпається… Це буде пов'язано насамперед із способом життя розвинених країн, де продукують багато відходів, де марнотратна цивілізація витрачає свої фінансові ресурси зі шаленою швидкістю. Вчені підрахували, що протягом життя тільки один американець використовує, опосередковано, близько 1600 тонн сировини, вилученої з надр Землі, а у середньостатистичного індійця цей показник у 50 разів менший. Це показник про щось говорить… Папа Венедикт XVI наголошував свого часу, що «людство, яке роздирають суперечності та егоїстичні конфлікти, врятує помірне життя і справедливий розподіл багатств». Тільки ведучи помірне життя і докладаючи зусиль для справедливого розподілу багатств, зможемо встановити правильний хід розвитку людства – «комора» буде завжди повна… А генеральний секретар ООН Гі Мун у своїй промові з нагоди Всесвітнього дня народонаселення зауважував: «У нас є їжа для всіх, і все ж мільярд людей страждає від голоду. Звідки цей парадокс? Як нагодувати людей? Цю проблему ще у 50-х роках минулого століття намагався вирішити Нобелівський лауреат премії миру за боротьбу із голодом Норман Борлауг за допомогою так званої «зеленої революції». За скромними підрахунками вчених, його відкриття в галузі агрономії врятували життя понад 1 млрд. людей у всьому світі. Геніальні знахідки вченого в галузі застосування добрив і пестицидів дозволили за лічені роки перетворити Мексику з голодної країни на експортера сільськогосподарської продукції… У Індії, наприклад, до того часу вирощували 9 млн. тонн пшениці, а через три роки, завдяки Норману – 18 млн.! Згодом і це почало зазнавати критики. На думку відомого еколога Пауля Готтліха, «Зелена революція» завдала і продовжує завдавати величезної шкоди в тих країнах, де застосовуються відповідні технології. В основі методів Борлауга лежали токсичні індустріальні методи ведення сільського господарства. Безліч робітників страждають від токсичних пестицидів і добрив, багато земель перетворилися на мертві пустелі. Виступаючи з лекцією на церемонії вручення Борлаугу Нобелівської премії миру в 1970 році, він сказав: «Зелена революція була тимчасовим успіхом у боротьбі проти голоду і поневірянь, вона лише дала людям перепочинок».

Як бачимо, з якого боку ми б не підходили до вирішення насущних проблем,

на землі нам не вдасться створити «Утопії». Наші предки давно втратили рай, а нам доводиться в «тяжкім труді живитися із землі по всі дні життя нашого. Терня і будяки земля нам часто родить, в поті лиця ми здобуваємо хліб і чекаємо, коли вернемося у землю, з якої нас було взято» (пор. Бт. 3. 17 – 19). Потрібно завжди і зважувати думку вчених людей, які пропонують стратегічний, науковий підхід, і, пам'ятаючи про нашу людськість і про наші схильності, дбати насамперед про моральне, помірковане життя. Якщо ми зрозуміємо, що не потрібно вже сьогодні збирати завтрашні запаси «манни», якщо ми перестанемо мріяти добувати воду на Марсі тоді, коли в Африці тисячі дітей помирають без води, це буде ознакою, що ми навчилися «порати землю», що ми є добрими керівниками і добрими людьми й Господь нас благословить життям… ■

Місійний: Щоб воскреслий Господь наповнив серця людей, які переживають хворобу і біль, надією на покращення свого стану

Обійняти. Ми всі потребуємо того, щоб навчитися обіймати тих, хто в потребі, як це робив святий Франциск Асизький. Що інше залишається, якщо ніякі ліки вже не допомагають… Львівський співак Святослав Вакарчук навіть написав пісню «Обійми мене». Значить, є потреба в таких жестах… Папа Франциск каже: «всі мусимо дивитися на інших очима любові Христа, вчитися обіймати потребуючого, щоб висловити близькість, прихильність, любов. Але лише обійняти – недостатньо. Протягнемо руку тому, хто в труднощах, тому, хто впав у темряву, наприклад, алкогольної чи наркотичної залежності, можливо, сам не знаючи як, і скажемо йому: ти можеш встати, ти можеш піднятися; це важко, але можливо, якщо ти цього захочеш. Ти знайдеш простягнуту руку тих, хто хоче тобі допомогти, але ніхто не може здійснити сходження замість тебе. Ви ніколи не наодинці! З вами Церква й багато людей. Дивіться з довірою перед собою, перед вами лежить довгий і важкий шлях, але дивіться вперед, там є «тверде майбутнє, яке живе в іншій перспективі, ніж та, яку дають ілюзорні пропозиції ідолів світу, але воно дає новий порив і нові сили для повсякденного життя» (Енцикліка Lumen fidei, 57). Всім хочу повторити: не давайте красти у вас надію! Але мені б хотілося також сказати: не будемо красти надію від інших, натомість ми всі маємо стати носіями надії! У Євангелії читаємо притчу про доброго самарянина, в якій ідеться про чоловіка, на якого напали розбійники і залишили його помирати при дорозі. Люди проходять, дивляться і не зупиняються, байдуже продовжуючи шлях: це не їх справа! І тільки самарянин, чужа людина, бачить, зупиняється, піднімає його, простягає йому руку і піклується про нього (пор. Лк. 10, 29 – 35). За словами Папи, притча про доброго самарянина стає дійсністю. Тут немає байдужості, але є увага, немає користолюбства, але є любов. «Так, як ви зробили одному з найменших братів Моїх цих, те Мені ви вчинили» (Мт. 25, 40), – говорить нам Ісус. Дослухаймось до слів Спасителя, даруймо надію і наповнюймо серця любов'ю до людей, які страждають через хвороби. ■

Місцевий: Щоб вірні України сміливо наверталися до правдивої віри, яку проповідує Христова Церква, рішуче відрікаючись від забобонів, магічних та псевдорелігійних вірувань і практик

Можемо спостерігати, як сьогоднішній пересічний християнин уподібнився до вчорашнього поганина, оберігаючи «прадідівське» передання. Забобони і прикмети зустрічаємо на кожному кроці. Часто ці забобони увіткані в барвисту тканину народних традицій, які супроводжують людину від народження аж до похорону. Що це: нешкідливе проведення часу, просте лоскотання нервів, народна традиція чи питання життя і смерті? Святе Письмо виразно нас попереджає: Увага! Смертельна небезпека! Про забобони й окультизм Бог однозначно говорить як про мерзоту (пор. Втор. 18, 9 – 14). Людина в своєму серці прагне Бога, який тримає її за руку і веде по вірній дорозі. Людина в душі усвідомлює, що вона є лише маленькою піщинкою в світовому океані і її пізнання відкривають їй зовсім небагато вічного горизонту. Вона усвідомлює, що є сили, які стоять набагато вище за неї. Людину тягне до цієї сили, вона намагається встановити з нею контакт і заглянути в її плани, мати на неї вплив, а якщо це не вийде, то хоч би домогтися прихильності цієї сили. Це і стало джерелом цілої «релігії» забобонів. Забобон виник із відчуття відкинутості від Бога. Людина створила свою релігію, в якій вона спробувала заглянути за лаштунки божественного, побачити у навколишньому світі якусь логіку в діях потойбічних сил і своєю поведінкою впливати на результат взаємодії. Забобонна людина живе в постійному очікуванні або чогось поганого, або ж доброго. Її не покидає відчуття, що за її життям ведеться постійне спостереження, що над нею тяжіє чиясь сильна і не дуже добра рука.

Ось наші найпоширеніші забобони:

Якщо чорний кіт перебіжить дорогу – це на нещастя.

Через поріг не прощаються і не вітаються, аби не посваритися.

Не можна зашивати одяг на людині, інакше зашиєш її розум.

Віддавати гроші ввечері недобре, не будуть гроші водитися.

Коли йдеш робити щось важливе, клади п'ятак під п'яту – допомагає...

Забобони не є просто невинною забавою, вони несуть в собі небезпеку для людини. У чому ця небезпека полягає?

По-перше, забобони відволікають людину від живої віри в Бога. Люди деколи не знають, в що вірити, душа бажає вірити – хай вірить. А що або хто стоїть за цими забобонами – неважливо. Розмовляти з такими людьми дуже важко. Забобон – це як щеплення проти справжньої, істинної віри.

По-друге, чим більше забобонна людина, тим менше чутлива вона до Божого проводу в своєму житті. Якщо їй вранці чорний кіт перебіг дорогу, цілий день перебуватиме в страсі перед чимось поганим і не помітить, що Бог по-особливому хоче обдарувати її цього дня. Забобонна людина закрита для Божого проводу. Зовнішні прикмети займають в її житті таку велику роль, що Богові там вже робити нічого.

По-третє, забобони є першим кроком до окультизму. Забобонна людина вірить в якісь незрозумілі сили і явища в своєму житті. Їй раптом пропонується можливість заглянути за лаштунки всього цього, і проста цікавість уводить її в залежність від окультних практик, за якими стоять демонічні сили. Цей перехід, звичайно, не різкий і здійснюється не завжди в один день,

але це і є тактикою сатани – поступове опанування людиною. Тому не можна розглядати забобон як щось пусте і нешкідливе, сатана користується ними, аби затягнути людей під свою владу. Нейтральної території тут немає. Лише Бог один бажає нам тільки правдивого добра. Він хоче дарувати нам Свою допомогу, як сказав апостол Павло: «Ми знаємо, що тим, які люблять Бога, покликаним за його постановою, усе співдіє на добро» (Рим. 8, 28). Чи маємо замість цього вірити в якісь сумнівні передбачення? Невже насправді хочемо поставити наше життя в залежність від якихось прикмет і забобонної практики? Немає жодного сумніву, що найкраще наше рішення полягає в тім, щоб свідомо, щиро довіритись Божому проводу й захисту і не звертатися ні до яких передбачень, не «зливати віск», не «викачувати яйця», не стукати до різних «захистів» чи прикмет, за які нам рано чи пізно доведеться дорого заплатити… ■

Покровителі на квітень:

Мученики Хризант і Дарія,

день в календарі - 1 квітня

Вони померли в III-IV ст. і були поховані на кладовищі на Віа Соларіа Нуова в Римі. Могила була зруйнована готами (у 537-538 рр.), негайно ж відновлена, а згодом повторно зруйнована Адріаном I (772 – 795 рр.). У VII ст. маємо згадку про одну церкву, споруджену на їх честь. Григорій Турський (помер в 594 р.) повідомляє про численних паломників до їх могили. Взагалі, моління до обох мучеників було дуже поширене. Їх мощі потрапили 844 р. в бенедиктинский монастир Prum (Ейфель), а звідти в Мюнстерейфель (на південний захід від Бонна).

Зображають їх з сокирою, факелами і ямою, наповненою тванню (згідно з легендою, після різних тортур, були живими закопані в піщаній ямі на Віа Соларія в Римі). Немов лицарі, тримають списи з вимпелами і пальмові вітки.

Є покровителями суддів. ■

ЛІТУРГІЯ КРОК ЗА КРОКОМ
(закінчення)

о. Андрей ПАВЛИШИН, ЧСВВ

Коли церква відспівала 33-й псалом і завершили роздавати антидор, відбувається відпуст. Можна роздавати антидор і наприкінці Літургії. Здебільшого, на заамвонній молитві диякон стоїть праворуч і вказує своїм орарем на ікону Спасителя на іконостасі. По закінченні заамвонної молитви священик входить у царські двері і повертається відразу до проскомидійника, де звершувалась перша частина літургії, Проскомидія, і де тепер перебувають Євхаристійні Дари. Ієрей промовляє молитву на споживання Святих Дарів: **«Сповнення закону і пророків Сам єси, Христе Боже наш. Ти, що сповнив увесь Отчий задум, сповни радости й веселости серця наші завжди, нині і повсякчас, і на віки вічні. Амінь».** Ця молитва вказує на те, що сповнилося відкуплення і спасіння людського роду в Ісусі Христі, виконання в Ньому всього закону і всіх пророцтв. Священик закликає Христа наповнити «радістю й веселістю серця наші завжди», бо ми стали учасниками цього звершення і спасіння, злучились з Христом у Святій Тайні Євхаристії, тому можемо в повноті надіятись на милість Божу.

В цей момент диякон входить північними дверми і споживає «зі страхом і з усякою обережністю» Святі Дари, що є на проскомидійнику.

По закінченні псалма і роздачі антидору священик стає у царських дверях і, хрестовидно благословляючи людей правицею, виголошує молитву: **«Благословення Господнє на вас, Його благодаттю і чоловіколюб'ям, завжди, нині і повсякчас, і на віки вічні». Хор в церкві**

відповідає: «Амінь», – приймаючи це благословення, погоджуючись з ним. Немов кажучи: «нехай благословення Господнє буде на нас». Подібно чинили священики в Старому Завіті: благословляли народ по завершенні молінь.

Ієрей далі повертається до престолу, виголошуючи: **«Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі»,** – і так віддаючи славу Христові. Люди в церкві починали славослов'я: **«Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь. Господи, помилуй, Господи помилуй, Господи помилуй. Благослови».**

Священик знову повертається до людей обличчям, виголошуючи молитву, в якій

просить Христа і Богородицю зі святими берегти і спасти вірних: **«Христос, істинний Бог наш, молитвами Пречистої своєї Матері (і інше відповідно до дня тижня, що змінюється), святого отця нашого Івана Золотоустого, архиєпископа Константинограда, святого (якого є храм) і святого (якого є день), і всіх Святих, помилує і спасе нас як благий і чоловіколюбець».**

Ця формула може змінюватись, оскільки деякі празники і святі мають особливі відпусти.

Завершення Літургії хор остаточно запечатує своїм виспівом: **«Амінь».**

На урочистих і надзвичайних Літургіях священик, обернений до народу, виголошує многоліття, як приписує звичай.

Відтак ієрей заходить у святилище і зачиняє царські двері, цілує разом з дияконом престол на вияв своєї вдячності й любові до Христа за звершену Літургію і за можливість її сповняти.

Зачинення царських дверей – це також образ того, що й двері раю можуть бути зачиненими для нас в часі суду Божого. Тому, поки є ще час, використовуймо його на спасіння душі, на приготування до вічного життя.

Диякон, спожившись Святі Дари, з дбайливістю, щоб ніщо з дуже дрібних окрушин не впало або не зосталося, витирає (губкою) всю вологість і складає весь святий посуд разом у належне для нього місце.

В кінці священик і диякон у святилищі або в захристії здіймають з себе літургічні ризи, промовляючи молитви: «*Нині відпускаєш слугу твого, Владико, за твоїм словом у мирі. Бо побачили очі мої спасення твоє, що приготував ти перед усіма народами; Світло на просвіту народам, і на славу люду твого Ізраїля». Відтак «Трисвяте». І по «Отче наш»:*

(Тропар, глас 8): «Благодать уст твоїх, наче світла осяйність вогню, просвітила вселенну: не скарби грошолюбства світові вона придбала, але висоту смиренномудрости нам показала. Тому, навчаючи нас своїми словами, моли, отче Йоане Золотоустий, Слово – Христа Бога, щоб спаслися душі наші».

Слава (Кондак, глас 6): «Всеблаженний, преподобний Йоане Золотоустий, ти прийняв з небес божественну благодать і твоїми устами навчаєш усіх поклонятися в Тройці єдиному Богові. Достойно хвалимо тебе, бо ти є вчитель, який Божих таїн навчає».

І нині (Богородичний): «Заступнице християн бездоганна, посереднице до Творця незамінна, не погорди молінням грішних, але випереди, як блага, з поміччю нам, що вірно тобі співаємо. Поспішись на молитву і скоро прийди на моління, заступаючи повсякчас, Богородице, тих, що Тебе почитають». Господи, помилуй (12 разів). Чеснішу від херувимів… Слава: І нині: і відпуст. ■

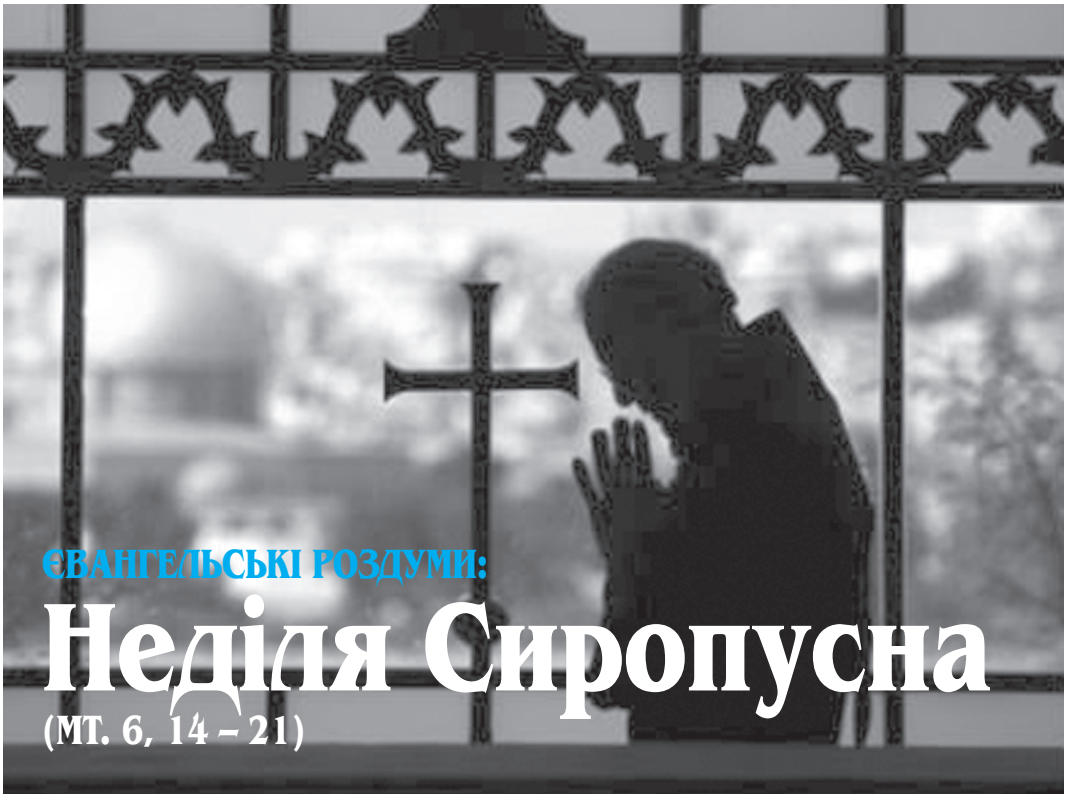

ЄВАНГЕЛЬСЬКІ РОЗДУМИ:

Неділя Сиропусна

(МТ. 6, 14 – 21)

Коли ви прощатимете людям їхні провини, то й Отець ваш небесний простить вам. А коли ви не будете прощати людям, то й Отець ваш небесний не простить вам провин ваших. Коли ж ви постите, не будьте сумні, як лицеміри: бо вони виснажують своє обличчя, щоб було видно людям, мовляв, вони постять. Істинно кажу вам: Вони вже мають свою нагороду. Ти ж, коли постиш, намасти свою голову й умий своє обличчя, щоб не показати людям, що ти постиш, але Отцеві твоєму, що перебуває в тайні; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі. Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і хробацтво нівечить і де підкопують злодії і викрадають. Збирайте собі скарби на небі, де ні міль, ані хробацтво не нівечить і де злодії не пробивають стін і не викрадають. Бо де твій скарб, там буде і твоє серце.

1. Прощення. Простити чи не простити?! Щоденно, щосекунди стоїмо перед цим вибором. «Ні, ніколи не прощу йому (їй) того, що зробив (зробила) мені. Він постійно просить прощення, але ніколи не виправляє того, що накоїв. Не прощу во-вік. Я вже не маю терпеливості. Як так можна?» Такою є постава гнівливої людини.

У людській свідомості просити пробачення є принизливо. У нашому сучасному менталітеті просити пробачення є ознакою слабкості (чи слабких). Саме тут криється гордість. «Хто?! Я маю просити пробачення у нього, чи у неї?! Чому саме я маю просити пробачення?! Хай він перший попросить. Та він шмаркач переді мною, чому я маю вибачатися?!» Наші особисті амбіції, наша гор-

дість, цілком руйнують нам життя. Можливо, що через наше «вибач мені», зміниться цілковито особиста історія. Але ж ні! Як ми можемо зійти з п'єдесталу гордості?!

Наслідки непрощення є фатальними. Люди гніваються роками, не розмовляють одні з одними. Молоді подружжя через дрібниці розходяться. Діти втікають від батьків і ступають на злу дорогу. Батьки роблять із своїх дітей духовних або психічних калік. В селах та містах ворогують між собою сусіди. В державі відбуваються різні вбивства. Політики не можуть співпрацювати у мирі та злагоді.

Стародавнє іспанське оповідання розповідає нам, як батько і син віддалялися один від одного через гострі колотнечі. Син не витримав і втік з батьківського дому. Усвідомивши, що трапилося, батько з розбитим серцем вирушив на пошуки сина. Дуже довго шукав, але безрезультатно. Врешті надумав подати оголошення до місцевої газети: «Любий Пако! Чекатиму тебе на майдані коло дзвіниці в суботу опівдні. Я все тобі прощаю. З любов'ю, Батько». Тієї суботи у призначений час на майдані юрмилося вісім сотень чоловіків та парубків на ймення Пако, що чекали батьківського прощення і любові.

Можливо, зараз хтось читає ці рядки і застановляється над тим: «Чи мій батько або мати (які вже покинули цей світ) пробачили мені?». Так, дорогі мої. Пробачили. Але і ми маємо простити. Пробачати постійно, «сімдесят раз по сім», тобто нескінченно. Пробачати навіть тоді, коли у нас не просять прощення. Пробачати щиро, нелукаво (не задля людського ока). Пам'ятаймо! Пробачення не є ознакою слабких, а навпаки сильних. Сильних духом і вірою.

2. Піст. Вже тепер розпочинаємо Великий Піст, в якому роздумуємо над стражданнями і смертю Господа нашого Ісуса Христа. Всі ми знаємо що в часі посту маємо стримуватися від гучних забав (весіль, дискотек, ювілейних святкувань, урочистостей), обмежувати себе у споживанні м'ясних страв, в питті алкоголю. Це все робимо за словами самого Господа: «Чи ж можуть постити весільні гості, доки жених з ними? Доки жених з ними, вони не можуть постити. Але настане час, коли в них візьмуть жениха, й тоді вони поститимуть за тих днів» (Мр. 2, 19 – 20). Жених Церкви Ісус Христос терпить важкі муки на хресті, через це і ми засумовані, через це і співстраждаємо з Ним.

Чому ж ми постимо? З якою метою? Чи для того, щоб полегшити терпіння Ісусові Христові? Ні! Можливо, для того, щоб залікувати Його рани? Ні! Для того, щоб Він не карав нас за наші провини? Ні! А для чого ж тоді? Ісус терпить на хресті, щоб виєднати нам Царство Небесне, бо так Йому призначив Отець, і ми не можемо нічого змінити. Ми не можемо стати на місце Христа й нести Його хрест. Ми не можемо своїм постом і молитвою загоїти Його рани. Терпить саме Ісус, бо так захотів Отець. Терпить на хресті, бо на те була воля Отця. Терпить важкі, жахливі муки, яких не під силу витерпіти звичайній людині, бо на це є воля Отця. Терпить, хоча знає, що люди не цінуватимуть тих терпінь. І знову виникає те саме питання: для чого ж піст? Щоб нас помучити? Так довго стримуватися від забав, музики – це ж мука. Для чого?

Постити потрібно, щоб долати себе й давати можливість робити це іншим. Піст є для того, щоб заспокоїти гамір власного життя, схильності, потяги. Сьогодні стримуватися від м'ясних страв недостатньо. У нас закрадається певне лицемірство: не їмо м'яса, а «їмо» ближнього своїми словами, вчинками, емоціями. Чоловік не п'є, а психологічно «доїдає» дружину і дітей. Жінка не їсть м'яса, але обмовить «всіх і вся», наговорює всіляку неправду на знайомих чи су-

сідів. Дідусь чи бабуся не їдять жирного, але гніваються роками із рідними. Тому Христос сьогодні звертається до нас: «Коли ж ви постите, не будьте сумні, як лицеміри: бо вони виснажують своє обличчя, щоб було видно людям, мовляв, вони постять. Істино кажу вам: Вони вже мають свою нагороду» (Мт. 6, 16). Не їсти м'яса, а красти, проклинати, брехати, осуджувати, бути гордюхом, зарозумілим, заздрити – це те саме, що не постити. Яка користь нам із цього посту? Що ми для себе осягнемо? Христос не помер на хресті за те, щоб ми з вами у великопісному часі скинули зайву вагу.

Піст – це боротьба із моїми зневоленнями. Боротьба з тим, що мені заважає жити щасливим життям. Саме тому постити означає боротися зі своїм егоїзмом, самолюбством, впертістю. Так постивши, ми звільняємося від тягару, що нас пригнітає, і стаємо вільними. Христос каже: «А щодо цього роду бісів, то його виганяють лише молитвою і постом» (Мт. 17, 21). Всі ці злі схильності можемо долати лише молитвою і боротьбою з ними. Постити – це не чекати тільки великопісного часу, але постійно боротися і працювати над собою, а найперше – молитися.

3. Скарб. Коли попросимо дитину намалювати скарби, то вона намалює велику замкнену дерев'яну скриню, а в середині повно золотих монет, дорогоцінних каменів і багато різноманітних прикрас. Саме про такий скарб мріє кожна людина. І хоча говоримо, що не бажаємо багатств, проте внутрішньо, підсвідомо, прагнемо їх. Кожен хотів би мати вертоліт, кілька автомобілів, будинків, ну і, звичайно ж, поважну суму на банківському рахунку. Ми нарікаємо на можновладців, що вони безсовісно грабують свій народ, але, будьмо чесні перед собою, хотіли б бути на їхньому місці. Нарікання розкриває таємницю нашого бажання зайняти місце тієї чи іншої особи.

У гонитві за збагаченнями втрачаємо найцінніше, що в нас є, – людяність. Засліплені блиском золота, срібла, євро, доларів, перетворюємося на бездушних роботів, які ладні йти навіть по-трупах, лише б здобути якнайбільше цих матеріальних благ. Ми забуваємо про любов до Бога та ближнього. Інша людина стає для нас засобом зиску. Динаміка жадоби є наступна: заробив тисячу гривень – хочу дві, заробив дві – хочу десять, заробив десять – хочу сто тисяч, заробив сто – хочу мільйон, і так без кінця. Жадібність настільки затягує людину, що втрачаємо усвідомлення того, ким ми є, і грузнемо по вуха в багно. В цьому засліпленні забуваємо про хворих і немічних, про голод та спрагу вбогих, про плач сироти чи вдови. На перше місце стає особиста користь і вигода.

Зараз Господь звертається до нас: «Бо де твій скарб, там і буде твоє серце» (Мт. 6, 21). Правдивим скарбом є внутрішній спокій, душевний мир, який є наслідком перебування в освятній ласці Божій. Справжній скарб є у любові між людьми. Коли приходять моменти зажерливості, пригадуймо собі ці дві Головні Заповіді: «Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю. Це перша і найбільша заповідь. А друга ж подібна до неї: Люби ближнього твого, як себе самого» (Мт. 22, 37 – 39).

Молімося: «Отче Небесний! Ти щодня, щохвилини прощаєш провини людські. Ми знаємо що простити є дуже важко, але Ти наказуєш нам робити це. Відкрий наші серця до милосердя і прощення. Навчи нас прощати. Дай зрозуміти, що найціннішим скарбом для людини є вміти пробачити і попросити пробачення. Вміти пробачити – властивість сильних, слабкі ніколи не пробачають. Бо так чинячи, ми уподібнюємося до Тебе, Люблячого Батька. Дай нам ласку спочити в Твоїх обіймах. Амінь». ■

Тарас Шевченко і наша сучасність

(до 200-річчя від дня народження Кобзаря)

Наталія БЕНЬКАЛОВИЧ,
співробітник Свято-Онуфріївської бібліотеки

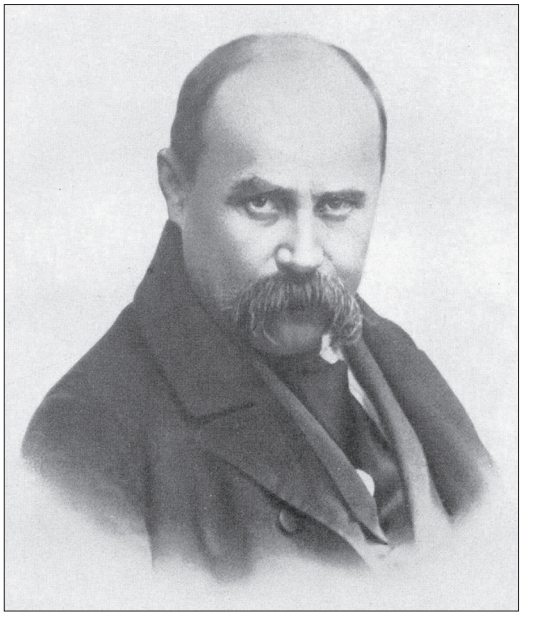

В історії кожного народу є видатні постаті, які своєю життєвою позицією вирішили його подальшу долю. Уже для багатьох поколінь українців – і не тільки українців – Т. Шевченко означає так багато, що сама собою створюється ілюзія, ніби ми все про нього знаємо, все в ньому розуміємо, і він завжди з нами. Ми щиро захоплюємося високим образом Кобзаря, його любові до України. Та чи можемо сповна уявити собі, що за цим стояло, скільки це вимагало душевних сил і боротьби, скільки коштувало мук та болю, скільки для цього треба було прозрінь думки й висоти духу?

Тарас Шевченко прожив коротке життя. Лише 47 років. 24 з них він був кріпаком, 10 років томився в казематі та на засланні і тільки неповних тринадцять літ був на волі.

Сьогодні ми розуміємо Тараса Шевченка настільки, наскільки розуміємо себе – свій час і Україну в ньому. Але щоб краще збагнути його як нашого сучасника, нам потрібно повністю осягнути його як сучасника людей, проблем суспільства XIX століття. І так, як Т. Шевченко приходить до нас уже 200 років і сьогодні, і ми повинні йти в його час, і тільки тоді зрозуміємо, хто він для нас, українців.

Зрозуміти Т. Шевченка як сина своєї доби, ким він був для України у XIX ст., допоможуть нам думки видатного історика М. Грушевського: «А Україні, по тій поневірці безконечній, як уже не лишилося їй нічого доброго на світі, як здавалося, що не буде вже їй нічого, окрім вічної неволі та смутку, коли вона, як той сам Шевченко казав, – «обідрана сиротою, понад Дніпром плаче»?. Великою потіхою для неї було огненне слово Шевченкове. Вступив знов дух по довгих віках в українське серце. Подумали Українці, що й вони між людьми не послідні, коли між ними з'явився такий поет, не з розкішних палат, а з-під убогої стріхи!»

Тарас Шевченко народився 9 березня (за н. ст.) 1814 р. в с. Моринцях Звенигородського повіту Київської губернії. Коли йому було 9 років, помирає батько, через два роки – мати, і він залишається круглим сиротою. Усе, що ми знаємо про дитину й підлітка Шевченка зі спогадів і його творів, малює нам характер незвичайний, натуру чутливу і вразливу на все добре й

зле, мрійливу, цілеспрямовану, яка не задовольняється тяжко здобутим у боротьбі за існування шматком хліба, а прагне чогось вищого.

«…Кругом мене, де не гляну,
Не люди, а змії.
І засохли мої сльози,
Сльози молодії».

Свою долю Поет пов'язує із долею України, яка постала перед ним поневоленою, сплюндрованою завойовниками з усіх сторін. Врятувати свою Батьківщину він зможе тільки тоді, коли виступить зі своїм полум'яним словом на її захист від поневолювачів, покличе до боротьби, залишить своїм «живим і ненародженим землякам» важливі дороговкази.

18 квітня 1840 року в Петербурзі з'являється друком перша збірка поета під назвою «Кобзар». Це була подія величезного значення не тільки в історії української літератури, а й в історії самосвідомості українського народу. Хоча "Кобзар" містив лише вісім творів ("Думи мої, думи мої", "Перебендя", "Катерина", "Тополя", "Думка", "До Основ'яненка", "Іван Підкова", "Тарасова ніч"), вони засвідчили, що в українське письменство прийшов поет великого обдарування. Враження, яке справили "Кобзар" і твори, надруковані в "Ластівці", підсилилося, коли 1841 р. вийшла історична поема Шевченка "Гайдамаки" (написана у 1839 – 1841 рр.). Гайдамаччина – це останнє поривання українського народу здобути волю. Поема присвячена Коліївщині – антифеодальному повстанню 1768 р. на Правобережній Україні проти польської шляхти. Вона пройнята пафосом визвольної боротьби.

Шевченко славить провідників свого народу за їхню жертовність, мужність і силу духу, за віру в незалежну Україну. В**ін вірив, що козацької слави повік не забудем**.

І не тільки через поетичну творчість, малярські здібності Шевченко промовляв до своїх сучасників, а й через громадсько-політичну діяльність.

Весною 1846 р. у Києві Шевченко знайомиться з М. Костомаровим, М. Гулаком, М. Савичем, О. Марковичем та іншими членами таємного Кирило-Мефодіївського товариства (засноване в грудні 1845 – січні 1846 рр.) і вступає в цю організацію. Його твори періоду "трьох літ" мали безперечний вплив на програмні документи товариства, зокрема «Книгу буття українського народу». Основним завданням їх діяльності було: побудова майбутнього суспільства на засадах християнської моралі, встановлення демократичних прав і свобод для громадян. Великою допомогою був «Кобзар» Т. Шевченка, його поетичне слово, але цього слово злякалась тодішня Росія і підняла на нього свій каральний меч, у березні 1847 р. товариство було розгромлене. Почалися арешти. Найтяжче було покарано Т. Шевченка. І хоч належність його до цього товариства не була доведеною, але твори стали головним

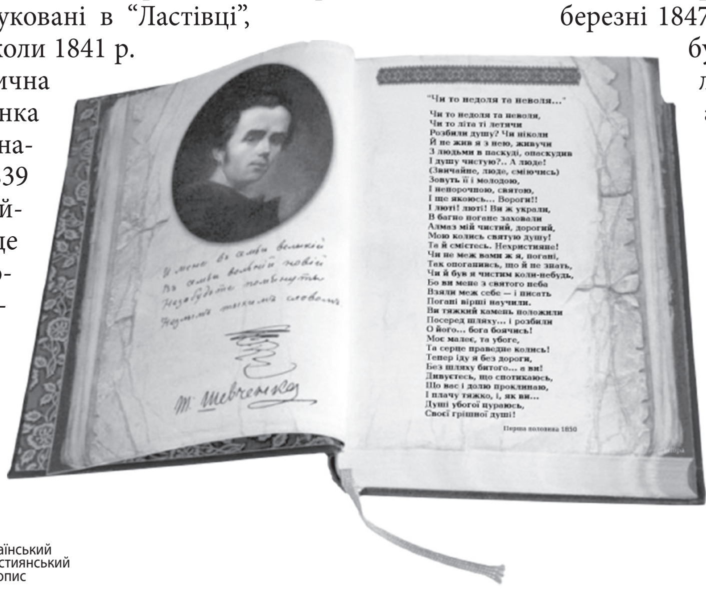

доказом антидержавної діяльності. «За створення підбурливих і найвищою мірою зухвалих віршів» його призначено рядовим до Окремого Оренбурзького корпусу. На вироку Микола І дописав: "Під найсуворіший нагляд, із забороною писати й малювати". Були заборонені й Шевченкові книжки. Такою була «подяка» для Т. Шевченка.

І сьогодні ми, напевно, не можемо собі уявити, скільки болю і душевних страждань завдали такі оцінки сучасників Т. Шевченкові. Здавалось, як тільки він отримає волю, то вже не буде промовляти це слово правди для нас, але, як писав, будучи в неволі: **«Караюсь, мучусь, але не каюсь».**

Це тільки окремі сторінки із біографії, тернистої дороги Т. Шевченка, які дають нам краще розуміння Його сили волі, відданості і щирій праці для свого народу, для спільної ідеї – об'єднання України, яку ми маємо розуміти тепер, коли Україна стала незалежною.

І сьогодні Шевченко до тих людей би промовив:

«Доборолась Україна
До самого краю,
Гірше ляха свої діти
Її розпинають».

Тарас Шевченко перестає бути поетом однієї доби – він наш повсякчасний провідник, і тим, хто цього не розуміє, він би порадив добре вивчити історію свого народу:

…«Та читайте од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тої коми,
Все розберіть… та спитайте
Тоді себе: що ми?
Чиї сини? Яких батьків?
Ким? За що закуті?
…Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь».

Ці слова актуальні і в наш час, особливо коли доля кожному з нас дарує якісь випробування. Шевченко радить нам прислухатись до його порад і зрозуміти, адже

«У кожного своя доля і свій шлях широкий.
Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком на край світу споглядає…»

Він пригадує нам знову, що

«Діла добрих оновляться,
Діла злих загинуть».

Нехай в кожному нашому домі лунає і вивчається слово Кобзаря, Апостола правди і свободи, нескореного борця за волю України і будівничого нашої державності, незалежної України, яку ми маємо тепер, адже, як писав Шевченко:

«Нема на світі України,
Немає другого Дніпра…»

Пам'ятаймо завжди: Т. Шевченко писав свої думи і для нас,

«В Україну ідіть, діти!
В нашу Україну,
Попідтинню, сиротами,
А я тут загину».

Але Шевченко не тільки писав, він виряджав свої думи у глибокій надії і щирому переконанні, що

«Там найдете щире серце
І слово ласкаве,
Там найдете щиру правду,
А ще, може, й славу...»

Нехай в кожного з нас панує в серці та велика любов до України, до історії свого народу, яку проніс через своє життя Т. Шевченко, бо і сьогодні він звертається до нас словами:

«Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа моліть».

І тільки тоді «на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі».

Володимир ГІЩИНСЬКИЙ
викладач Борщівського агротехнічного коледжу

ПІДГОРЕЦЬКІ ЧЕНЦІ-ВАСИЛІЯНИ ДУШУ "...УСОПШАГО ПОЕТА ТАРАСІЯ ШЕВЧЕНЬКА..." ПОМИНАЮТЬ

Неподалік с. Підгірці Бродівського району, що на Львівщині, в мальовничій місцевості Пліснесько знаходиться добре відома в краю і далеко за його межами чернеча обитель, оповита славою княжого походження. Різноманітні історичні джерела свідчать про те, що Підгорецька чернеча василіянська обитель, яка здавна звалася Пліснеською, століттями притягувала до себе чимало побожних прочан. Свідчить про це давній монастирський Пом'яник. Із яких тільки країв, яких тільки імен християнських душ для поминання підгорецькими ченцями-василіянами тут не вписано...

Дослідники теми "Т. Шевченко і Галичина", здавалось би, уже все, що могли, сказали про перші вияви вшанування пам'яті Великого Кобзаря в західноукраїнських землях.

Я ж хочу привернути увагу до іншого, ймовірно, таки першого в Галичині і у всій Україні задокументованого факту пошанування пам'яті Тараса Шевченка після його смерті Українською Греко-Католицькою Церквою, зокрема Чином св. Василія Великого.

Потрібно зауважити, що записане це поминання душі Великого Кобзаря у Пом'янику Підгорецького монастиря ЧСВВ. Ним покладається обов'язок на василіян – монахів цієї чернечої обителі, молитися за "...усопшаго поета Тарасія Шевченька...".

Так на 86 аркуші цього Пом'яника рукою василіянськогоченця записано: "Помяни Господи душу усопшаго Тарасія"

Цей запис подано на сторінці, де поверх рамки, розділеної надвоє, є виведений кіновар'ю напис "Золочевъ". Згаданий запис про поминання Т. Г. Шевченка вписано у широкій колонці цієї рамки.

А навпроти, збоку, із правої сторони, у вузькій колонці подано ще такий запис: "Сіє поминання вписано г. 1861 въ память усобшаго поета Тарасія Шевченька на Малой Руси – помершаго дня 2 лютаго старого стиля въ Петроградѣ".

Зауважу, що тексти обидвох записів у Пом'янику подано одним почерком.

На мою думку, автор запису скористався інформацією про смерть Т. Шевченка, що була подана у львівській українській газеті "Слово" від 15 березня 1861 р. ("Слово" – суспільно-політична і літературна газета русофільського спрямування, що друкувалася етимологічним правописом, основу якого становила церковнослов'янська мова. - прим. авт.). Зокрема, у некролозі – замітці "Смерть

Шевченька" вона писала: "...Сумная вѣсть шибнула по надъ нивы Малой Руси, вѣсть о смерти Тараса Шевченька, найбѣльшого ей вѣщуна, маляря и пѣвця-соловѣя. – Дня 2 руск. лютого умовкла навѣки тая щиро-руская грудь, що горячою любовію обнимаючи всю Украину, наспѣвала ей только чудных думъ, протерпѣла за неї только тяжкого горя и лихой доли. – Шевченько зверъ въ Петроградѣ, далеко отъ родных степовъ Украины, за которою все банувалъ..."

Можливо, це й зумовило помилку у написанні прізвища поета, неточності у тексті запису поминання щодо датування дня і місця смерті в підгорецькому Пом'янику.

Зокрема, в тексті поминання прізвище Т. Г. Шевченка, як і в тексті замітки-некрологу, записано однаково – "Тарасія Шевченька".

І ще, у тексті запису поминання днем смерті поета названо "...2 лютаго старого стиля ...", хоча, як відомо, Т. Шевченко помер 26 лютого 1861 р. за старим стилем. До речі, у вищезгаданій львівській газеті "Слово" днем смерті також називається "...2 руського лютого...", тобто 2 лютого 1861 р. за старим стилем. Ймовірно, що автор замітки-некрологу допустився такої неточності у датуванні смерті Т.Шевченка не зумисне . Потрібно, насамперед, зважити на характер і особливості поширення інформації на той час, тим більше, із-за кордону. Звичайно, не обходилося тут і без плутанини, щодо датування тих чи інших подій.

У читача може закрастися сумнів, що даний запис зроблено саме у 1861 р. Адже у повідомленні про місце смерті Т. Шевченка у Пом'янику йде мова про Петроград, хоча офіційна назва цього міста на той час була Санкт-Петербург (перейменування відбулося лише у 1914 р. – Г. В.). В той же час аргументованим доказом того, що назва цього міста Петроград таки вживалася на той час в Галичині є текст замітки-некрологу, подано

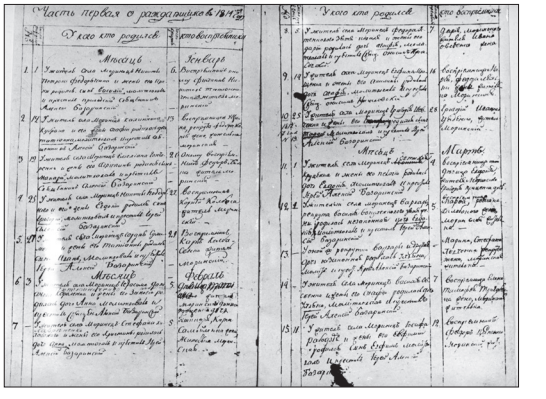

ної в львівській газеті "Слово" в якому, до речі, також подано назву «Петроград» (витяг із цього тексту подано вище).

Я зумисне наголошую на тому, що цей своєрідний запис пошанування пам'яті геніального сина українського народу Т. Шевченка подано у Пом'янику Підгорецького василіянського монастиря, що у Галичині. Підгорецькі ченці-василіяни вперше в Україні, як тільки дізналися про його смерть, пошанували пам'ять Великого Кобзаря, відправивши панахиду через декілька днів по його смерті.

А що тут такого незвичайного? Запис як запис. Але щоб зрозуміти виняткову значимість даного факту – факту запису поминання пам'яті Т. Шевченка у Пом'янику Підгорецької чернечої обителі ЧСВВ, потрібно, насамперед, звернути увагу на політичне становище українського народу в середині XIX ст.

Українські землі на той час були знову розділені – між Російською та Австро-Угорською імперіями, де влада всіляко придушувала будь-який вияв національної самосвідомості українського населення, всіляко підтримувалося штучне національне знеособлення українців по різні сторони Збруча. З цією метою влада намагалася за будь-яку ціну не допустити поінформованості українського населення про його духовних сві-

точів, тим більше громадського пошанування їх пам'яті, в тому числі поминання їхніх душ в церквах.

Середина – друга половина XIX ст. позначена у європейських народів прагненням до свободи. Хоча "весна народів" 1848 р. тривала недовго, однак вона дала потужний поштовх до подальшого піднесення національно-визвольної боротьби.

Водночас її короткочасні здобутки вплинули на культурно-національний і суспільно-політичний розвиток західноукраїнських земель. Українські патріоти – поети, письменники, вчені, священнослужителі – реалізували тоді прагнення західних українців до свободи у дальшому розвитку національного духовного життя.

"Весна народів" 1848 р. підштовхнула і українське галицьке духовенство до активної праці над піднесенням національної самосвідомості українського населення краю. Крім щоденної звичайної душпастирської праці, йому припала також додаткова, практично, ніким не займана громадсько-політична і культурно-просвітницька ділянка. І, як засвідчує історія розвитку українського національно-визвольного руху в Галичині, греко-католицьке духовенство виконало покладену на нього історичну місію. Вагому роль у цих процесах відіграло і василіянське чернецтво.

Тому віддамо належне невідомим українським патріотам: жителю м. Золочева, який, будучи на прощі в Підгорецькому василіянському монастирі, цим записом поклав на ченців обов'язок молитися за душу **"...**усопшаго поета Тарасія Шевченька**..."**, а також монахові-василіянину, що вписав ім'я підданого Російської імперії православного за віросповіданням Т. Шевченка у Пом'янник цієї давньої чернечої обителі.

Важливо відзначити й те, що у запису йде мова про пошанування пам'яті духовного світоча українського народу, творчість якого в однаковій мірі сприяла пробудженню національної самосвідомості в українців по обидві сторони Збруча, що водночас було вкрай небезпечним, як для "клаптикової" Австро-Угорської імперії, так і для "тюрми народів" – Російської імперії.

Тому, на той час, навіть такі або їм подібні форми пошанування пам'яті Великого Кобзаря навряд чи знайшли б схвалення у відповідних вищих владних світських, церковних інституціях.

В умовах політичної реакції, що наступила в краю після революційних подій 1848 р., становища василіянського Чину, в якому він опинився внаслідок "йосифінської" церковної реформи австрійського уряду даний факт запису поминання пам'яті Т.Шевченка у монастирському Пом'янику був для ченця – василіянина безумовно проявом громадянської мужності.

Варто зауважити, що за веденням записів в монастирських книгах, зокрема і Пом'янику здійснювався суворий контроль (шляхом візитації) із сторони протоігумената. Для ведення відповідних книг чернечої обителі із складу ченців монастиря призначався нотарій – людина грамотна, гідна довіри, неупереджена. Але здебільшого записи в монастирських Пом'яниках вів ігумен. Тоді ігуменом цієї чернечої обителі був о.Клементій Сарницький, пізніше відомий церковний діяч, протоігумен, архімандрит ЧСВВ, професор богословських наук, автор ряду духовних книг.

Необхідно наголосити й на тому, що галичани – автори даного запису в цьому монастирському Пом'янику, як прочанин так і чернець, не тільки були добре обізнані із поетичною творчістю Т.Шевченка, як це ми бачимо із тексту запису, але й дуже добре розуміли значимість духовної спадщини народного генія.

Факт даного запису засвідчив також і усвідомлення серед представників україн-

ської як світської, так і духовної інтелігенції єдності українців Галичини і Наддніпрянщини як одного українського народу .

Що ж являє собою Пом'яник Підгорецького монастиря? Він знаходиться у фондах відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В.Стефаника НАН України під шифром: МВ-105. Це рукописна книга. Збереглася в основному добре. Її розміри 31х19 см. Оправа XVIII ст. – дощечки, обтягнуті шкірою. На лицевій стороні палітурки – тиснення, в центрі якого мініатюра – зображення Ісуса Христа, Богородиці, Івана Хрестителя, в кутках зображення євангелистів.

Всіх пронумерованих аркушів в рукописі Пом'яника Підгорецького монастиря – 94. Папір рукопису однорідний, добре збережений.

Титульний аркуш Пом'яника прикрашає майстерно виконана ченцем Олександром Ростоським, багатофігурна композиція на біблійні сюжети, що водночас є свого роду художньо вималюваною рамкою, в центрі якої міститься виведений кіновар'ю гарним півуставом заголовок: "Субботникъ или всегдашное поминание душ преставльшихся благовѣрних фундаторов, ктиторов, сородниковь отец и братіи нашей св. Обители Подгорецкой словемой Плѣснецкой повторе споряженный Року Божія: αψι фебруарія к дня".

Як бачимо, монастирський Пом'яник було започатковано 20 лютого 1710 р. Розпочав вести записи в ньому ігумен о. Партеній Ломиковський. Останнє поминання в ньому занотовано у 1861 р. записом про поминання душі "…усопшаго поета Тарасія Шевченька…"

На кожній сторінці Пом'яника окреслено рамку, яка, своєю чергою, розділена на дві частини. В широкій її частині подано запис імені для поминання, при чому початкові букви імен писано кіновар'ю. А у вузькій в лаконічній формі подається запис імені, прізвища, соціального стану того, за чию душу потрібно молитися, або імена, прізвища, соціальний стан тих, що вписали імена "сородниковь" для поминання. Тут же подано і дату смерті. На кожному аркуші поверх рамки кіновар'ю виведено назву населеного пункту, з якого вписано до Пом'яника християнські душі для поминання. Записи в Пом'янику велися різноманітною формою письма: півуставом, скорописом і різними почерками.

Досить таки значне число назв населених пунктів, місцевостей, з яких вписано для поминання християнські душі, безперечно засвідчує не тільки різноманітні впливи і зв'язки Підгорецького монастиря, а й те, що це було свого часу славне "відпустове" місце , яке притягало до себе впродовж віків велике число побожних прочан з Галичини та інших українських земель.

В цілому зміст Пом'яника можна умовно розділити на такі складові: запис імен підгорецьких монахів та їх рідних; запис імен ієрархів Української Церкви; запис імен фундаторів, ктиторів та інших добродіїв Підгорецького (Пліснеського) монастиря; запис імен галицького духовенства; запис імен монахів василіянського Чину з інших монастирів; запис імен мирян із шляхти, міщан, селян, ремісників; запис імен відомих людей краю, Галичини та далеко з-поза її меж.

Зауважимо, що Пом'яник Підгорецької чернечої обителі, що здавна звалася Пліснеською, має велике значення для вивчення історії ЧСВВ в цілому, історії монастиря зокрема, бо наглядно свідчить про важливу роль монастиря – одного із провідних осередків релігійно-культурного життя краю – протягом багатовікової діяльності на службі Богові, Церкві й українському народові.

Джерела

1. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. Відділ рукописів (далі ЛНБ Відділ рукописів). – Ф. 3. – Од.зб. МВ-105.- Арк. 86.

БЛАЖЕННІ ЧИСТІ СЕРЦЕМ...
(Продовження)

о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ

Пречиста Діва Марія є «ласки повна». Чому? Бо з Нею завжди є Господь Бог. О, якою ж гарною була б людина, якби хотіла, щоби з нею завжди був Господь! І сам Бог цього дуже прагне. Та, на жаль, не всі люди, не всі християни йдуть назустріч бажáнню свого Творця. А якщо навіть йдуть, то дуже мляво, без особливого старання.

Однак, всі ми покликані до святості. До святості закликáв Господь свій вибраний народ; до святості закликає всіх у Новому Завіті Христос. І це не є якимось лише побáжанням, але виразною заповіддю Божою, яка зобов'язує під гріхом.

Отже, людина строго зобов'язана вести непорочне життя і до шлюбу, і в подружньому стані, і, особливо, в монастирі! Так наказує шоста Божа заповідь. А що буде з тими, хто не виконує її, хто легковажить волею Божою? Вони стягають на себе Божу кару, а деколи і людську. Ось, наприклад, у євреїв каменовано на смерть того, хто згрішив проти чистоти (Втор. 22, 21). Римляни живцем закопували своїх весталок, котрі сплямили чистоту.

Що ж робити, щоб зберегти в собі чистоту? Скажу відразу, що це дуже нелегко зробити. Цю думку спираю на словах великого Августина: «Найважче християнинові зберегти свою чистоту». Про це говорить і св. Єронім: «Давні греки, крім інших богів, шанували також богиню – дівчину Мінерву, котру зображали завжди у шоломі, зі щитом і списом. Це повинно було означати, що тяжко зберегти чистоту без боротьби».

Тож не дивно, що Учителі Церкви називають чистоту му́чеництвом. Хоч це му́чеництво є безкровне, однак тяжче від кривавого. Криваве му́чеництво триває лише кілька хвилин – і відразу здобуває собі славу неба. А для збереження чистоти необхідна постійна боротьба, – підкреслюю: постійна боротьба! – що триває все життя.

То що ж потрібно, щоб зберегти в собі чистоту? Необхідні, перш за все: поміркованість, часте приймання Св. Тайн, уміння володіти собою, молитва до Матері Божої, роздумування над релігійними правдами, зокрема, над всюдиприсутністю Бога. Треба також уникати непристойних товариств і надто вільної поведінки з особами іншої статі. Так навчає Катехизм.

Приклад. – В одній місцевості хлопець і дівчина приготовлялися до подружжя. Одного вечора він, під впливом пристрасті, хотів її звести. Та вона сильно спротивилася, кажучи: «Я не хочу з гріхом входити в подружжя». І на якийсь час з ним порвала. Він опісля її перепросив, і вони побралися. Невдовзі по шлюбі священик запитав її, чи чується щасливою. А та відповіла:

–Так, я дуже щаслива. Мій чоловік мене ледь не носить на руках і виконує моє кожне бажання. А коли я йому кажу: «Адже ти є голова дому», – то він відповідає: «Жінко, тобі я завдячую, що я з чистим серцем приступив до шлюбної присяги»... ■

Буде далі…

ЯК ПРОВЕСТИ ВЕЛИКИЙ ПІСТ?

Підготував о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ

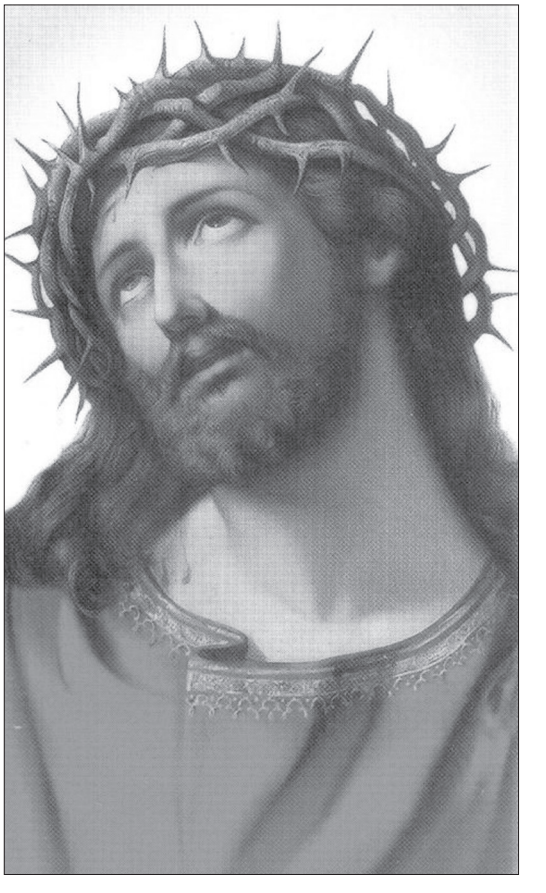

У чому суть Великого посту?

Великий піст – це підготовка християн до найголовнішого свята – Пасхи, Воскресіння Христового. Це період внутрішнього духовного очищення та вдосконалення. Сенс посту – не в тому, щоб чогось не їсти, а у нашому зосередженні на головному в житті. Тілесний піст допомагає зосередитися на внутрішньому світі: розібратися у цілях та цінностях, щиро покаятися та виправити свій шлях таким чином, щоб він вів до спасіння. Під час посту варто додати зусиль, щоб поглибити свої стосунки із Богом та людьми.

Що можна їсти впродовж посту?

Церковний устав не виключає повністю із вживання під час Великого посту м'ясо (у суботу і неділю дозволено). Варто зазначити, що вже багато років існує тільки монастирський устав щодо постів: він регламентує і такі речі, як повне утримання від їжі протягом першого та двох останніх днів Великого посту, вживання тільки хліба з водою, їжа на олії у певні дні тощо. Це стосується передусім ченців. Щодо парафіяльної практики, то кожен має взяти свою міру посту, яка була б досить відчутна, але не шкодила здоров'ю.

Християнство – це не "релігія шлунку". Під час посту їжа має бути простою. Треба менше приділяти уваги тому, що ми їмо.

Хто може не дотримуватися посту?

Певні послаблення або повне скасування фізичного посту дозволяється тим категоріям людей, для яких піст може стати шкідливим. Це передусім діти, вагітні та матері, що годують, а також хворі, військові та люди, що займаються важкою фізичною працею. Якщо за медичними показаннями людині треба вживати молоко чи білкову їжу, вона може це робити. Є певні послаблення і для студентів: так, у духовних навчальних закладах під час Великого посту по суботах та неділях дозволяється вживати м'ясо. З питаннями про благословення на послаблення посту можна звертатися до священика.

Проте, послаблення чи скасування фізичного аспекту посту не означає, що можна зовсім не постити. Можна вживати, скажімо, за медичними показаннями молоко чи інші продукти, але постити в

іншому – обмежити себе у веселощах, телебаченні та інтернеті, менше проводити часу у соціальних мережах.

Як постити дітям?

Діти можуть не дотримуватися посту (до 14 років), як і особи після 59 років життя, або трохи можуть постити вдома, а у школі їсти те, що там подають. Варто розповідати дітям про піст як про особливий період життя, час покаяння та очищення, час підготовки до Великодня. Хай вони бачать, як постять батьки. Краще не примушувати дітей постити, а пропонувати їм це на власний розсуд. Примуси в релігійній сфері роблять протилежний ефект: підліток, якого в дитинстві примушували постити чи ходити на довгі богослужіння, може надовго відвернутися від Церкви.

Чи можна вживати алкоголь?

Під час Великого посту церковний устав дозволяє вживати помірну кількість вина по суботах та неділях. У тій культурі, де склався наш устав, міцних напоїв не було зовсім, а вино обов'язково розводили наполовину водою. Тож щодо міцних напоїв кожен може вирішувати сам: чи зовсім відмовитися від них на час посту, чи дозволити собі помірковано вживати у ті дні, коли за уставом дозволяється вино. А пам'ятати про поміркованість варто усім.

Чи можна їсти морепродукти?

У нашій країні деякі види морепродуктів вважаються делікатесами. А екзотичну їжу навряд чи можна вважати пісною. Тому зважаймо, що підказує нам сумління, спостерігаючи за людьми, які стоять на вулиці з простягнутою рукою… Згадаймо святого Івана Золотоустого, який проповідував про те, що вартість пісного обіду має бути меншою за вартість скромного. А різницю, каже він, треба віддати бідним.

А що про солодощі?

Це саме стосується також солодощів, серед яких можуть бути зовсім пісні за складом продуктів, але надто екзотичні та зовсім не пісні за ціною.

Піст та 8 березня?

Як поводити себе, коли 8 березня припадає на піст? Звичайно, подарувати жінці квіти – не гріх. Але що стосується веселощів та «корпоративів», то під час посту це навряд чи доречно. Якщо склалося так, що ви не можете відмовити людям, з якими працюєте, то можна організувати стіл так, щоб він не був великим порушенням посту. Наприклад, можна замовити суші та легке біле вино. Це саме стосується і випадків, коли під час посту запрошують на День народження. Відмовою можна образити людину, і часом буває краще піти, але поводити себе стримано, ніж ставати у фарисейську позицію.

Що читати під час Великого посту?

За церковними богослужіннями впродовж Великого посту прочитують три біблійні книги: Буття, Притчі та книгу пророка Ісаї. Деякі духівники радять за час посту прочитати усі чотири Євангелія: від Матея, Марка, Луки та Івана. Буде корисно прочитати будь-які книги з канону Біблії, так щоб нарешті прочитати її повністю. Це корисно для розуму і для душі. Читати Святе Письмо треба не тільки з метою дізнатися про щось нове, але й для того, щоб скеровувати у вірному напрямку своє життя.

Крім Святого Письма, корисно читати і твори святих отців та сучасних християнських авторів. Серед розмаїття церковної літератури можна порекомендувати твори св. Івана Золотоустого, св. Василія Великого, авви Доротея, Теофана Затворника, митрополита Андрея Шептицького, о. Юліяна Катрія, ЧСВВ… Нарешті, може

бути корисним і читання світської книги, але не розважальної, а, наприклад, чогось зі світової класики. Це допомагає берегти розум від суєти.

Як молитись під час Великого посту?

Трохи більше, ніж ви це робили раніше, та більш зосереджено. Можна, скажімо, щодня читати по катизмі з Псалтиря До звичайних молитов протягом буденних днів Великого посту додається молитва преподобного Єфрема Сиріна, яка у церкві повторюється на кожному богослужінні. На кожне прохання цієї молитви роблять поклін.

Великопісна молитва святого Єфрема Сиріна

Господи і Владико життя мого, дух лінивства, безнадійності, владолюбства і марнослав'я не дай мені.

Дух же доброчесності, смиренномудрості, терпіння і любові даруй мені, слузі Твоєму.

Так, Господи Царю, даруй мені бачити провини мої і не осуджувати брата мого, бо Ти благословен єси на віки вічні. Амінь.

Коли ходити до церкви?

Під час Великого посту треба додати зусиль для того, щоб прийти на сповідь та причаститися Тіла і Крові Христових. Не відкладайте це на останній тиждень. Якщо давно не сповідалися, краще прийти у суботу, а не в неділю, коли менше людей та у священика є можливість приділити вам більше уваги.

Для того, щоб відчути особливу, неповторну атмосферу «світлої печалі», яку створюють великопісні богослужіння, треба прийти до церкви не тільки у суботу чи неділю, а й у будні. Богослужіння по суботах і неділях під час Великого посту майже не відрізняється від звичайного. Якщо є можливість та дозволяє графік роботи, варто хоча б один раз прийти на Літургію Передосвячених Дарів. Тут також можна висповідатися та причаститися й разом із тим «зануритися» у трепетну та тиху красу великопісних буднів.

Чи дозволене інтимне життя у піст?

Свята Церква дозволяє співжити подружжю в час посту. Перефразовуючи апостола Павла можемо розуміти, «що подружнє життя – це простір свободи в коханні та внутрішня справа сім'ї, які не піддаються жодній іншій регламентації, окрім обопільної згоди та благочестя подружжя». Відповідно до східної християнської традиції подружнє спілкування не відлучає людину від Бога. Єдине, на що потрібно звертати увагу, – при поміркованості молитва і час, проведений у пості, будуть більш досконалими.

Що ще можна зробити?

Час Великого посту краще розцінювати в термінах позитиву, а не негативу. Піст складається не з того, в чому себе обмежуємо (не їсти м'яса, не дивитися телевізор, не ходити на вечірки…), а з того, на що витрачаємо час та зусилля. Усі обмеження можуть бути цінними не самі по собі, а як засоби для нашого духовного зростання. Аскетичні зусилля відкривають нам свободу.

Головне ж у духовному житті – це робити усім добро та любити людей. Жити не заради себе, а для інших! Можна знайти багато корисних речей, зробити які цілком у наших силах. Зібрати речі для дитячого будинку, зробити щось вдома, приготувати вечерю батькам і дітям, розібрати «завали» у коморі, і просто проводити щовечора, відірвавшись від телевізора чи комп'ютера, хоч півгодини зі своїми рідними… Було б тільки бажання… ■

НАУКА ПРО ХРИСТИЯНСЬКИЙ ПІСТ

о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

«Що полум'я вогню в сухих дровах,
те й тіло з наповненим черевом»
(Преп. Ісаак Сирійський)

Як нам відомо, ми покликані в житті до святості, а саме – до сповнення волі Всевишнього, від Котрого ми залежні на землі чи не в усьому. Просто необхідно ставати перед Господом, відчувати Його всюдиприсутність і могутність і також застановлятися у сприятливий час над своїм духовним станом, здоров'ям душі тощо. Призадумаймося тепер разом над такою духовною дійсністю, як благодать посту у світлі Господнього вчення.

Святий піст як подвиг душі та тіла має немало дефініцій, тобто визначень. Загальновідома – це утримання людини від їжі та напоїв і від статевих стосунків один або більше днів... Праведний Ілля Екдик, як дізнаємося з джерел християнського Сходу, мовить ось що: «Дехто ревно пильнує, які наїдки він споживає, та занедбує слова, що виходять з його уст. Як навчав Еклезіяст, ці люди не вміють «вирвати гнів із серця і похіть з плоті (Проп. 11, 10), а саме через це здобуваємо чистоту серця, яке оновлює Святий Дух... Нехай твоє черево горить від убогості наїдків, а серце нехай пригнічує погамованість язика. Тоді твої сили – пожадлива і дратівлива – завжди слугуватимуть добру...»

Варто в сучасному світі, часто бездуховному, оцінити належним чином роль посту як такого. Душа потребує очищення, звільнення від різних життєвих тягарів, гріхів... Відомо бо, що так звана непоміркованість у їжі і питті – немовби матір усіх пристрастей. Її причиною стає вироблена звичка. Наслідком, за деким зі східних отців, є нечистота, жорстокість серця, сонливість, погані думки, лінивство, порожні розмови, непослух, при-

темнення розуму, пустохвальство, осквернена молитва тощо. Ситуація не з кращих.

Немале, отже, значення посного подвигу на релігійній площині, зокрема у християнстві. Якщо заглянути в минуле, можна побачити, що піст у різних вимірах існував завжди. Різними можуть бути його мотиви, як наприклад, аскетизм, потреба внутрішнього очищення, певна жалоба, благання серця...

У Святому Писанні, цьому вічному Божому Слові, знаходимо вказівки на глибокий сенс постів, а також приписи щодо їх дотримання. Згідно з Біблією, дотримання посту поряд з молитвою і милостинею виражає покору, надію і любов людини до Господа Бога. Як читаємо у «Словнику біблійного богослов'я», щоб могти жити абсолютно повним релігійним життям, людська душа відчуває потребу в окремих актах і визначених діях з боку тіла. Піст, що є завжди в поєднанні з банальною молитвою, виражає покору людини перед Творцем – «постити» означає «вмертвляти самих себе» (пор. Лев 16, 29). Тобто піст не є суто якимось аскетичним подвигом, адже не має тільки на меті допровадити людину до стану релігійної чи психологічної екзальтації, хоча в історії релігії знане і таке розуміння явища посту. «Справжній піст – це віддалення від себе злого, здержливість язика, стримання себе від гніву, здавлення в собі лихих пожадань, обмови, брехні, кривоприсяги. Бути вільним від тих речей – це справжній піст. І саме в цьому лежить добро посту» (св. Василій Великий, Про піст, 2).

В юдейському культі відомий «великий піст» у День Очищення (пор. Ді 27, 9), – одна з умов належності до Господнього народу (пор. Лев 23, 29). Були також інші загальні для всіх пости в річниці всенародних нещасть. Крім того, євреї ще постили зі спонук особистої благочестивості (пор. Лук 2, 37). Учні Івана Христителя та фарисеї (пор. Мк. 2, 18), дехто з них двічі на тиждень (пор. Лк 18, 12), намагалися виконати одну з необхідних умов досягнення праведності за взірцем закону, яку передбачали старозавітні пророки. Ісус Христос, як випливає з Писання, не приписував своїм учням постити (пор. Мк. 2, 18). Проте так чинив не тому, що піст ігнорував чи мав бажання його повністю скасувати, бо ж Він прийшов на землю закон саме доповнити, вивершити. Задля цієї мети Спас забороняє хвалитися праведністю у прилюдний спосіб і закликає, натомість, досягти її вершин (пор. Мт 5, 17; 6, 1). Божий Син вказував на відмову від багатства (пор. Мт. 19, 21), утримання плоті (Мт. 19, 12), а зокрема на самовідчуженні, щоб нести успішно за Ним свій хрест (пор. Мт 10, 38). Сорок днів на пустелі постив сам Господь Ісус...

Через добре та водночас розумне практикування посту усуваємо з душі наші гріхи, що, наче злоякісні пухлини, її наскрізь нищать. «У пості, – як стверджує св. Іван Золотоустий, – перебуває страх Божий, а плоди його – святість, непорочність, довір'я до Бога, небесне царство, життя вічне...» Піст виступає в житті християнина як матір всяких благ, вчитель чесноти та є теж міцною захороною серця від диявольських спокус, що не раз приближаються до хиткої людини...У житті з Богом, Його святою ласкою практика посту, що проганяє грішні міркування, робить розум світлим, серце – чистим, а тіло – здоровим. Звідси випливає й те загальноприйняте, що, мовляв, у здоровому тілі здоровий дух. Автентичний піст, за християнською доктриною, не може обмежитися простою дієтою, хоч і вона часами потрібна, особливо тоді, коли це назначає лікар-фахівець. Подвиг посту вкупі з молитвою також є досить добрим допоміжним засобом при різних екзорцизмах – вигнаннях з людей нечистих духів. Так голосить св. Письмо.

У книзі о. Назара Заторського «Піст і трапеза в духовному житті», де він звертається по-особливому до духовно-антропо-

логічного аналізу трапези і посту у традиції Східної Церкви на прикладі вчення св. Йоана Ліствичника, піст теж окреслений, крім інших важливих аспектів, у контексті мовчанки, бо посник приходить і до неї, в рамках чистоти, тому що той, хто ослаблений чи голодний, буде насамперед думати не про еротичне, для прикладу, задоволення, а про щось протилежне. Посників заполонює духовний бік життя: покаяння, молитва, – через що вони навіть можуть не відчувати голоду. Розсудливий піст приносить людській душі нове бачення світу, нові горизонти й перспективи...

Людина зі своїм мисленням перемінюється. Стає кращою перед небом. Часто через уникання гріхів міняється її ієрархія вартостей. Доречно ще й згадати тут те, що дотримання посту не позбавлене цілковито ризику формалізму, який осуджували пророки (пор. Ам. 5, 21; Єр. 14, 12); небезпеки гордині і пихи, якщо постять напоказ (Мт. 6, 16). Правдивий богоугодний піст має поєднуватися з любов'ю до Господа і ближнього, огортати благодаттю Бога все наше життя та нести в собі пошук праведності (пор. Іс. 58, 2-11). Небесний Батько любить такий піст, коли, як бачимо, розбиті кайдани несправедливості, пригноблені відпущені на волю, як кожне ярмо зламане, коли люди діляться з голодними своїм хлібом, як бідних чи безпритульних заводимо до хати, вдягаємо нагих, тобто коли виявляємо власну віру добрими нелицемірними ділами. У цьому й полягає логіка і мудрість посту християнина.

Важко мені чомусь збагнути тих людей, які, наприклад, люблять частенько вживати в побуті спиртне, однак, як приходить Великодній піст, знаходять у собі попри все дрібку сили волі, щоб не пити (курити часом теж), а як настає свята Пасха (Великдень), то «надолужують» вже протягом Світлого тижня... Починаються знову п'янки, бійки, матюки, сварки, зневаги... Хіба ж це великий подвиг? От якби помалу та й повністю звільнитися від пагубної пристрасті (-ей).

Тому не забуваймо над собою працювати, просити у Всевишнього міці та ласки витримати в доброму до кінця, щоб наше життя мало сенс. Є доброю ще згадка про смерть, що теж належить до «Божої аптеки», є, так би мовити, своєрідним ліком проти непоміркованості в їжі та питті. Нехай же час посту у визначених частинах року і не тільки (!!) наближає душу-серце до святості і до солодкого Джерела Божої Любові. Амінь. ■

МОЛИТВА
на початок Великого Посту

Господи Боже наш, надіє всіх країв землі і тих, що в морі далеко, Ти призначив святі дні посту і в Старому Завіті через пророків Твоїх і в Новому через апостолів і євангелистів. Сподоби ж усіх нас у чистоті час посту провести, віру тверду зберегти і заповіді Твої виконувати у всі дні життя нашого.

Благаємо Тебе, Владико Милосердний: пристав до нас ангела Твого, щоб охороняв нас, немічних, у всіх ділах наших і допомагав нам, щоб ми були слухняні й догоджали Тобі та щоб сподобилися достойно причаститись святих Твоїх Таїн.

Прийми ж, Господи, поклоніння і постування рабів Твоїх (імена) і всім нам подай благословення ради Христа Ісуса, Господа нашого, що з Ним благословенний Ти з пресвятим, благим і животворчим Твоїм Духом нині, й повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

ЧИ ДОЗВОЛЯЄ НОВИЙ ЗАВІТ ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї?

Біблійні підстави планування сім'ї знаходимо насамперед у Старому Завіті, де Бог в словах «Плодіться і розмножуйтеся, і наповнюйте землю і володійте нею» (Бут. 1, 28) висловлює свою волю, свій задум щодо людини, перше завдання, дане першим людям. З моменту гріхопадіння людина постійно намагається планувати по-своєму, будувати власні плани, що не відповідають задумам Бога, хоча часто видає їх саме за плани Божі, за волю Бога.

З іншого боку, планування саме собою зовсім не означає неодмінного порушення планів Божих. І хоча не всім нашим планам належить здійснитися – якщо вони не відповідають волі Бога або Його допуску, – все ж планування вносить у наше життя певний порядок. Першоосновою будь-якого порядку, на противагу хаосу, є Бог. Тому приведення нашого життя у відповідність з планами Бога і є тим плануванням, яке прийнятне і необхідне для кожного християнина.

Плідність є даром і метою шлюбу, оскільки подружня любов за своєю суттю прагне до дітородження. Тому всякий подружній акт повинен бути відкритим для передачі життя. Це вчення, що постійно наголошується у науці Церкви, засноване на визнанні нерозривного зв'язку між єднальним і відтворювальним аспектами подружнього акту.

Передаючи життя, подружжя долучається до творчої могутності і батьківства Бога. Чоловік і жінка — ніби співробітники Бога-Творця, тому вони повинні виконувати цей обов'язок з людською і християнською відповідальністю. Так проголошує пастирська конституція «Радість і надія» Другого Ватиканського собору. Планування сім'ї – аспект цієї відповідальності. За наявності обґрунтованих причин подружжя може відкласти час народження своїх дітей. Але слід випробувати себе і переконатися, що таке бажання не було продиктовано егоїстичними мотивами, а є проявом відповідального батьківства. У контексті відповідального батьківства та

материнства подружжя може вдаватися до періодичної стриманості або використання неплідних періодів, які визначаються за допомогою самоспостереження. Застосування таких методів так званого природного планування сім'ї не суперечить новозавітній моральності й ґрунтується на взаємній повазі подружжя, а також на справжній свободі. Однак неприпустимі ніякі дії, до, під час або після подружнього акту, що мають на меті перешкодити зачаттю або розвитку природних наслідків подружнього співжиття. Застосування будь-яких видів контрацепції несумісне з християнським вченням про шлюб. Штучне попередження вагітності і природне планування – це вираження абсолютно різного розуміння людини і її сексуальної сфери.

Методи природного планування сім'ї, засновані на визначенні плідних і неплідних днів жіночого циклу, не мають нічого спільного з контрацепцією, тобто навмисним позбавленням подружнього акту його дітородного аспекту. Природне планування відрізняється від контрацепції як намірами, так і використовуваними методами. Намірами – тому що штучна контрацепція має на меті позбавити подружній акт його плідної функції, тоді як природне планування цього не передбачає. Природні методи жодним чином не порушують задуму Бога, оскільки не перешкоджають повному взаємному віддачі подружжя, чого не відбувається у випадку перерваного акту, механічної або хімічної контрацепції, коли акт єднання подружжя навмисно спотворюється штучним втручанням, що усуває його плідність. Крім того, контрацепція сприяє тому, що людина і не намагається контролювати власні інстинкти, тоді як методи розпізнавання плідності і використання неплідних днів для подружнього єднання вчать подружжя поважати ритми одне одного і панувати над своїми бажаннями задля відповідального батьківства.

Однак і при використанні методів розпізнавання плідності можуть бути зловживання. Як писав Папа Йоан Павло II, іноді подружжя вдаються до них невиправдано, уникаючи дітонародження чи зводячи його до мінімуму, хоча стан здоров'я подружньої пари, психологічні, соціальні та економічні умови та інші обставини дозволяють їм мати більшу кількість дітей.

«Чесний спосіб регуляції народжуваності, — пише Павло VI в енцикліці «Humanae Vitae», – припускає насамперед, щоб чоловік і дружина твердо дотримувалися справжніх цінностей сімейного життя і щоб вони прагнули домогтися досконалого володіння собою. Панування над інстинктами за допомогою розуму і вільної волі, безсумнівно, вимагає аскетичної практики, щоб чуттєві прояви подружнього життя підпорядковувалися правильному порядку, зокрема щодо періодичного утримання. Ця дисципліна чистоти далека від нанесення шкоди подружньому життю, більше того, вона надає їй ще вищу людську цінність. Хоча це вимагає постійних зусиль, під її благотворним впливом чоловік і дружина повністю розвивають свої особистості, духовно збагачуючись. Така дисципліна приносить плоди спокою та миру в сімейне життя, дозволяючи вирішувати інші проблеми; вона допомагає подружжю бути уважними одне до одного, долаючи егоїзм – ворога справжньої любові, і зміцнює їх почуття відповідальності».

А що можна вважати великою новозавітньою підставою для цієї концепції, як не справжню любов і свободу: любов, що виражає в повній взаємній віддачі себе подругів, і свободу, яка виявляється в самовладанні, у здатності вийти з-під влади власних бажань та інстинктів?

Лікар-гінеколог Джон Біллінгс, що розробив знаменитий «метод овуляції Біллінгса», який після нього був неодноразово удоско-

налений і став основою для все точніших методів розпізнавання плідності, у своїй статті «Природне планування сім'ї та контрацепція. У чому різниця?» визначає суть методів природного планування таким чином: «Вони залежать від того факту, що жінки не є плідними протягом більшої частини свого репродуктивного життя. Бог створив жінок так, що їх плідні періоди розділені тривалими періодами неплідності». Ці методи «природні» тому, що вони не передбачають ніякого хімічного або механічного втручання при завершеному подружньому акті.

Отже, головна новозавітня підстава природного планування полягає в тому, що в серці кожної людини вписаний моральний закон, який знаходить повноту і єдність у Христі. Закон – це справа Божественної премудрості та впорядкування розумом. Розум, який уподібнює нас до Законовчителя – Бога, спонукає нас «планувати», тобто приводити наші хаотичні, порушені гріхопадінням плани, у відповідність з планами Творця. І дітонародження – істотна частина цього задуму, до якого ми також повинні підходити відповідально, не порушуючи при цьому природного порядку. Ще раз повторимо, що мова може йти тільки про природне планування, оскільки штучне регулювання народжуваності суперечить моральному закону і виключає Бога з життя людини: подружня пара ставить себе на Його місце, пригнічуючи природні наслідки подружнього акту, встановленого Богом не тільки для єднання подружжя, але і для продовження роду. ■

ЯКЕ ЗНАЧЕННЯ МАЄ СВІЧКА, ЯКУ ВІРНІ ЗАПАЛЮЮТЬ ПЕРЕД ІКОНАМИ В ХРАМІ?

Запалюючи свічку перед образом, ми супроводжуємо цей жест молитвою до Господа або молитвою про заступництво Богородиці і святих і продовжуємо нашу молитву: полум'я свічки символізує цю безперервність молитви. Іноді, зайшовши в храм, ми хотіли б залишитися в ньому на якийсь час, але не можемо: тоді, запалюючи свічку, ніби залишаємо її на знак нашої молитовної присутності.

Крім того, запалена свічка означає визнання віри: ми залишаємо цей знак, даємо свідчення нашої віри, щоб спонукати інших до молитви і віри.

Запалена свічка означає також прохання, звернене до Господа, про якісь особливі ласки, про благословення і захист. Як правило, запалюючи свічку, ми залишаємо невеличкий внесок – це наша маленька особиста пожертва, яка покликана нагадувати нам, що кожна молитва, кожне прохання про допомогу Господа повинне супроводжуватися і справами. Молячись за отримання благодаті, маємо своїм життям і справами бути налаштовані до отримання цієї благодаті. Залишаючи пожертву, ми позбавляємо себе чогось, віддаючи це Господу. Але, зрозуміло, ми запалюємо свічку і залишаємо пожертву не в обмін на отримання благодаті – вона у багато разів перевищує і наші очікування, і наші пожертви, – а на знак нашої надії на Господа, на знак нашого шанування Пресвятої Діви Марії і святих, до заступництва яких ми звертаємось. Ласки, які дає нам Господь, багаторазово перевершують те, про що просимо, хоча іноді це стає очевидним не відразу. ■

Джерело: Католицький Оглядач

НАДІЛЕНИЙ ГЕНІЄМ ЛЮБОВІ

Марія БОЖИК,
член Спілки журналістів України

Серед яскравих постатей священиків Української Греко-Католицької Церкви єпископ Степан Чміль тривалий час не був відомим в Україні. Так було насамперед тому, що життя цього духівника минало далеко від рідної землі в роки тоталітарної радянської системи, коли УГКЦ перебувала в підпіллі.

У липні 2008 р. італійське видання «Bolletino salesiano» («Салезіянський Бюлетень») у статті «Nessuno lo sapera» («Ніхто не знав») розповіло про важливий факт з біографії отця Степана. Передбачаючи необхідність існування нашої Церкви після виходу з підпілля, кардинал Йосиф Сліпий таємно, без мандату Ватикану висвятив трьох нових єпископів – з наміром скерувати їх в Україну. Щоб такий намір реалізувати, зважаючи на часи переслідування священиків УГКЦ, цю подію не можна було розголошувати.

Трьома обраними священиками були: Любомир Гузар – донедавна Глава Української Греко-Католицької Церкви; Іван Хома – секретар кардинала Сліпого, а пізніше – представник Української Церкви у Ватикані (помер у 2006 р.); третя особа – селезіянин Степан Чміль, співробітник Йосифа Сліпого.

Єпископська хіротонія відбулася в монастирі оо. Студитів у містечку Маріно неподалік від Риму 2 квітня 1977 р.

Тільки після раптової смерті отця Чміля 22 січня 1978 р. стало відомо, що він єпископ. Коли кардинал Йосиф Сліпий під час Літургії у день похорону розпорядився поховати священика з усіма ознаками єпископа, для присутніх, звичайно, це було несподіванкою.

Однією з причин великої честі, якої зазнав о. Степан Чміль, була його неординарна святість, а також любов до Бога, Церкви, людей і до України. І ці якості одностайно підкреслюють усі, хто особисто знав отця Степана, зокрема, о. Іван Музичка, о. Іван Ортинський, о. Євген Небесняк.

Блаженніший Любомир Гузар згадує: «В Римі поширеною була думка, що о. Степан – «праведна, свята людина». Всі його шанували, бо відчували його святість. Його святість була автентичною… що не впадала прямо в очі, але яка справді перебувала у ньому і випромінювалася на свій спосіб назовні… він мав стільки гарних та святих чеснот. Говорити про «славу святості» о. Степана є зовсім правильно, бо він був справді «праведником на землі!»

«Таємниця святості життя о. Степана Чміля, – розповів владика Андрій Сапеляк, – крилась у глибині його душі, поєднанні з Христом Богом. Його злука з Христом була постійною як у молитві, так і в праці, так що вся його діяльність була безперервною молитвою… Також він старався проводити непорочне, чисте, смиренне і убоге життя. Був добрий зі всіма, а з безмежною любов'ю відносився до дітей і молоді».

З біографічних даних дізнаємося, що о. Степан Чміль народився у 1914 р. у Судовій Вишні (нині Львівської області, тоді ця територія була окупована Австро-Угорською імперією) в сім'ї хліборобів. Початкову освіту здобув у рідному селі, а потім навчався в українській гімназії у Перемишлі. За вдачею був добрим,

веселим юнаком, який вирізнявся серед студентів лідерськими якостями. І вже в ті роки проявив бажання бути священиком.

У листопаді 1932 р. Степана разом з десятьма іншими студентами направили на навчання до Італії, в місто Турин, в звідти – до містечка Івреа для того, щоб підготувати до салезіянського життя. 16 серпня 1935 р. він склав перші дочасні обіти, ставши першим українським духовним сином св. Івана Боско у східному обряді, першим салезіянином.

Як відомо, Товариство святого Франциска Салезького (салезіяни), засноване у 1859 р. в Турині священиком Іваном Боско, опікується дітьми і молоддю з бідних родин, релігійно та професійно виховуючи їх, а також займається місіонерською діяльністю. Задум створення візантійсько-української вітки Салезіянського Згромадження зародився у 1930 році.

Період богословської підготовки для українця-семінариста Степана Чміля припав на важкі роки Другої світової війни в містечку Болленго.

У жовтні 1945 р. в Римі єпископ Кир Іван Бучко, Апостольський візитатор для українців в Європі, висвятив салезіянина Степана Чміля на священика.

Працюючи на чужині, о. Степан багато допомагав українцям. До прикладу, обіймаючи посаду директора гідів по катакомбах св. Климента в Римі, мав можливість зустрічати українських біженців. Допомагав землякам поселитися в різних країнах Європи, бо в ті часи було неможливо повернутися на рідну землю.

Отець Степан Чміль опікувався салезіянськими місіонерами в Матірному генеральному домі в Турині. Згодом на прохання Кир Івана Бучка та Конгрегації Східних Церков його відправили до Аргентини як душпастиря для українців-біженців, яких тоді було в цій країні біля ста п'ятдесяти тисяч. Отець Степан був відданим, хорошим священиком, щиро дбав про людей, і так заслужив вдячність і глибоку повагу від усіх, хто його знав.

У столиці Аргентини Буенос-Айресі він належав до салезіянської спільноти, яка опікувалася «Колегією Дон Боско».

Там він відвідував українців та служив для них Божественні Літургії, спілкувався з молодими учнями Колегії, виконуючи свої обов'язки вихователя.

Відомий такий факт з біографії отця Степана.

Одного разу (це було в 1949 р.) він запитав у юнаків, які гуртувалися навколо нього на подвір'ї, чи хтось із них не зголосився б прислуговувати йому під час Святої Літургії. Погодився один хлопець, який називався Хорхе Маріо Берґольйо, теперішній Папа Франциск. Отець Степан згадував, що той хлопець прокидався зранку швидше від інших, прислуговував, допомагав йому під час Святої Літургії, молився разом з ним. Хорхе навчився українською мовою відповідати «Господи, помилуй» та вивчив також інші частини Божественної Літургії. Тож український священик певною мірою вплинув на формування майбутнього Папи Римського.

Після 12-річної жертовної праці в Аргентині о. Чміля викликали до Риму. Його призначили ректором Української малої семінарії. Тут він проявив себе як справжній духовний наставник, вихователь семінаристів – вихідців з українських родин діаспори.

На жаль, через погіршення стану здоров'я після шестирічного керівництва о. Степан був вимушений залишити ректорство, але продовжував працювати в семінарії учителем катехизму у старших класах до 1976 р.

З документальних даних дізнаємося і про інші віхи діяльності цієї талановитої людини. Отець Степан був майстерним вчителем української та італійської мов у новосформованому Українському католицькому університеті, розташованому неподалік від базиліки святої Софії в Римі. Проводив духовні конференції та був сповідником у різних релігійних спільнотах. Доклався до творення італійсько-українського словника, який видав Український католицький університет ім. святого Климента в Римі. Багато зробив для ознайомлення італій-

ців з історією української Церкви та держави.

Є ще одна важлива подія в житті українського салезіянина. З прибуттям до Риму Патріарха Йосифа Сліпого (його звільнили після 18-річного ув'язнення і сибірського заслання) о. Степан Чміль став його довіреним співробітником. До речі, Йосиф Сліпий особливо вшанував духовну діяльність вірного служителя Церкви – нагородив його титулом Патріаршого архимандрита з правом носити митру та жезл. Урочиста церемонія відбулася 8 грудня 1976 р. у базиліці святої Софії в Римі у присутності багатьох вірних. Того ж року о. Степан знову погодився бути ректором Малої семінарії. Але через погіршення здоров'я, перенесену операцію він не зміг довго виконувати цей обов'язок.

Через два роки, 22 січня 1978 р., о. Степан Чміль раптово помер після того, як відслужив Святу Літургію.

«Це була людина кришталево чистого характеру і рідкісний отець у Христі», – сказав про нього патріарх Йосиф Сліпий. ■

ВІТАЄМО НАСТОЯТЕЛЯ МОНАСТИРЯ У С. ЛАВРІВ О. АТАНАСІЯ СЛОБОДЯНА, ЧСВВ, З ЙОГО 40-РІЧЧЯМ

Парафіяни церкви Св. Онуфрія, с. Лаврів

Слава Ісусу Христу!

Ми, парафіяни церкви Святого Онуфрія в с. Лаврів Старосамбірського р-ну Львівської обл., зокрема члени Апостольства Молитви, хочемо привітати на сторінках часопису «Місіонар» дорогого і всіма шанованого Ігумена нашого монастиря о. Атанасія Слободяна, ЧСВВ, який 18 березня 2014 р. відзначатиме 40 років свого життя.

Хочемо скласти щиру подяку за його ревну та плідну працю, бо щирим серцем і молитвами служить парафіянам і всім, хто просить його допомоги. Дякуємо йому за добрий провід Апостольства Молитви, бо кожного місяця проводить збори, спільно молиться в різних наміреннях, а особливо за кращу долю нашого українського

народу, дає добрі настанови і глибоку змістовну науку. Добрим прикладом, скромністю та великою покорою потягає всіх до Бога. Ще раз щиросердечно дякуємо та зичимо щедрих Божих ласк, міцного здоров'я, витривалості, наснаги й сили в нелегкому служінні на Божій ниві. Нехай Ісус і Його пресвята Мати огортають о. Атанасія своєю святою опікою. Св. Йосиф, св. Василій Великий, св. Онуфрій і всі святі Божі угодники заступаються за нього перед Всевишнім кожної миті його життя. ■

Великого щастя, здоров'я міцного
Ми просим для Вас у своїх молитвах.
Най Бог дасть Вам сили, хоронить від злого,
Благословить на всіх стежечках.

Покликав Вас Господь на добру дорогу,
Його, щоб любити, Ви вчили людей,
Бажаєм, щоб довго служили Ви Богу
І вели народ, як колись вів Мойсей.

Най все Вас Господь під опікою має,
Хоронить від злого Мати Свята.
Най Дух Святий всюди над Вами чуває
На многі, щасливі та благі літа!

До вітання з великою приємністю долучається редколегія часопису «Місіонар». Нехай Господь щедро благословить Вас, о. Атанасію! Многая Вам і благая літа!!!

Папа Бенедикт XVI не шкодує, що пішов на спочинок

Про те, як Бенедикт XVI провів перший рік після своєї відставки, розповів його особистий секретар архиєпископ Георг Генсвайн.

Зокрема він сказав, що ніколи не помічав, щоб Папа-емерит виявляв хоч якийсь жаль з приводу свого рішення піти на відпочинок.

«Папа Бенедикт знаходиться в стані миру з собою, і, я думаю, також в мирі і з Богом», – сказав архиєпископ Генсвайн, який і нині є секретарем Папи Бенедикта XVI, залишаючись у той же час префектом Папського Дому при Папі Франциску.

«Папа Бенедикт, – сказав він, – сьогодні далекий від світу, але він присутній у Церкві. Його місія тепер, як він колись сказав, полягає в тому, щоб допомогти Церкві та своєму наступнику, Папі Франциску, молитвою. Це – його перше і найважливіше завдання».

У той же час, за словами архиєпископа, колишній глава Католицької Церкви «вивчає, читає, має справу з кореспонденцією. Є люди, які відвідують його, – зазначив прелат. – Ми робимо прогулянки, молимось Розарій, він часто грає на фортепіано», – так описує своє служіння при 86-річному Папі-емеритові його секретар. ■

Оголошено конкурс історій-спогадів на тему «Папа Іван Павло II у моєму житті»

З нагоди наближення Канонізації Блаженного Папи Івана Павла II Митрополичий паломницький центр «Рафаїл» оголошує конкурс історій-спогадів на тему «Папа Іван Павло II у моєму житті».

Організатори запрошують всіх, хто пережив особливі події в житті, пов'язані з блаженним Папою Іваном Павлом II, поділитися короткою історією про це (не більше 5 тис. символів), до якої можна додати фотографії, документи тощо, або фотографії з коротким описом події.

Автори п'яти історій, за які проголосують читачі, отримають у подарунок нову книгу видавництва «Свічадо» «Чудо Кароля: свідчення та докази святості Івана Павла II».

Переможець конкурсу, автор найкращого есе, яке визначить журі конкурсу, у подарунок отримає можливість взяти участь у подячній прощі до Ватикану, яка відбудеться з 23 до 29 квітня та безпосередньо бути присутнім під час церемонії канонізації 27 квітня 2014 року.

Есе та фотоматеріали потрібно надсилати на електрону скриньку palomnyk.rafail@gmail.com з позначкою «на конкурс» до 14 березня 2014 року.

Ім'я переможця оголосять 21 березня. ■

В УГКЦ утворено новий екзархат та проголошено про обрання нового єпископа

Папа затвердив першого Екзарха Одеського, яким став о. Михайло Бубній, ЧНІ. Про це у Ватикані повідомили 13 лютого 2014 р.

Святіший Отець, взявши до уваги створення Кримського Екзархату УГКЦ та призначення дотеперішнього екзарха Одесько-Кримського владики Василія Івасюка Єпархом Коломийсько-Чернівецьким УГКЦ, дав свою згоду на канонічне обрання Синодом Єпископів УГКЦ першого Екзарха Одеського. Ним став о. Михайло Бубній, ЧНІ, дотеперішній настоятель монастиря Отців Редемптористів в Івано-Франківську та парох парафії Матері Божої Неустанної Помочі.

Кримський Верховноархиєпископський екзархат утворений шляхом виокремлення його з дотеперішнього Одесько-Кримського екзархату УГКЦ. Він охоплює територію Автономної Республіки Крим з осідком у Сімферополі.

Відповідно до церковного законодавства, Адміністратором обох екзархатів (Одеського та Кримського) до часу інтронізації новойменованого Екзарха Одеського буде владика Василь (Івасюк). ■

Фігура Матері Божої Фатімської вирушила в Україну

У важкий для України час до нашого краю вирушила фігурка Матері Божої Фатімської. Вона буде подорожувати по парафіях Київсько-Житомирської дієцезії РКЦ.

2 лютого в санктуарії Матері Божої Фатімської у м. Закопане (Польща) відбулось урочисте передання фігури Марії для Київсько-Житомирської дієцезії. «Матір Божа в Фатімі говорила, що мир у світі є можливим, але потрібно молитись на вервиці та постити. Ми хочемо молитись за мир у нашому краї», – підкреслив архієпископ Петро Мальчук, ординарій Київсько-Житомирської дієцезії.

Паломництво фігури розпочнеться 8 березня в катедральному храмі св. Софії в Житомирі і триватиме найближчі два роки. Закінчення планується в прокатедрі св. Олександра в Києві. В кожній парафії фігура буде перебувати 3 дні. В цьому проводитимуть реколекції, які наблизять до вірних послання з Фатіми.

Дівчинка закликає короля Бельгії не підписувати закон про евтаназію дітей

Чотирирічна канадська дівчинка благає короля Бельгії не підписувати закон, який дозволяє евтаназію дітей.

У час, коли Бельгія готується стати першою країною у світі, де приймуть закон, який дозволяє евтаназію дітей, 4-річна Джесіка Саба з Лашін у Квебеці закликає короля Бельгії не підписувати закон про евтаназію дітей.

У відео, розповсюдженому 2 лютого, Джесіка благає: «Будь ласка, Ваша Величносте, не підписуйте закон про евтаназію».

Джесіка народилася в Монреалі в Канаді 6 травня 2009 року з серйозною вадою серця. Вона змогла б прожити лише кілька годин чи днів без низки операцій на серці, які їй зробили в дитячій клініці. Поступово серце почало нормально функціонувати. Якщо б Джесіка народилася в країні, де практикується евтаназія, її історія, може, була б іншою, ніж розповідається у відео.

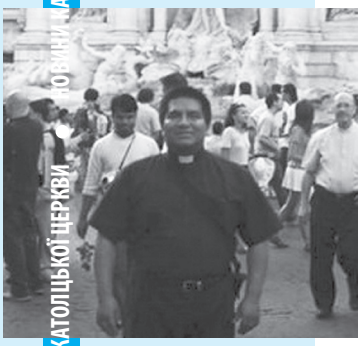

Священик, зачатий внаслідок зґвалтування

Отець Луїс Альфредо Леон Арміхос був зачатий внаслідок зґвалтування. Минув час, і 41-річний уже священик з Еквадору не тільки проти, а й висповідав власного батька.

Ця драматична історія розпочалася, коли 13-річна Марія Євгенія Арміхос працювала прибиральницею, аби допомогти батькам утримувати семеро дітей. Господар дому, в якому вона працювала, зґвалтував її і покинув вагітною. Сім'я також її відштовхнула. Її били по животу, давали пити якісь бридкі трави, аби лиш вона «скинула» дитину.

Молода матір все ж народила Луїса Альфредо. У немовляти після народження були проблеми з диханням, але воно все одно вижило.

Минуло багато років, і ось його батько готувався до операції. І зателефонував до сина-священика. Той був вражений, почувши: «Хочу, щоб ти мене висповідав».

– Я йому сказав: «Батьку, ти заслуговуєш Неба». «Від цих слів його очі наповнилися слізьми», – згадує о. Луїс Альфредо. Того дня, додає він, його батько вперше за 30 років приступив до Святого Причастя.

– Можеш пізнати історію свого життя і ненавидіти його, засуджуючи Бога так, як я. Але я відкрив, що любов Божа чувала над моїм життям. Все, що зі мною сталося, було благодаттю. Життя саме в собі є прекрасним даром Бога, – підсумовує о. Арміхос.

БРАТИ-ІСПОВІДНИКИ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ

Спогади із записок 1994 р. (Продовження)

На другий день ми знову вечором разом зібралися у келії. Моїм бажанням було дізнатися щось про Боронявський монастир.

– Брате, Мар'яне, – запитую, – чому інші монастирі не помагали новикам Мукачева, адже ж в Бороняві була така велика господарка і Боронявський монастир міг допомогти хоч би продуктами, та це ж була одна провінція?

– Ні! – запевнив категорично. Була господарка, та що з того, коли між монастирями не було згоди чи порозуміння і навіть належного зв'язку? Авта ми не мали, возами, тобто кіньми, їхати було далеко – більше як сімдесят кілометрів, навіть пошта не щодня приходила. Тоді наш Чин на Закарпатті проходив реформу, і не всі монахи були згідні з новими правилами, а Боронявський монастир тримався старих порядків.

Я не випитував його про все наболіле, але і тут бачив, що на цей час деякі отці на галичан-реформаторів дивились не зі щирості, а можливо з вузького погляду на маєтки, якими володіли монастирі. І коли я запитав про діяльність отців і братів у Бороняві, то брат Мар'ян трохи задумався. Розказував невдоволено:

– Яка діяльність? В монастирі в Бороняві перебували два отці і два брати. Роботи було дуже багато. Село велике, дві церкви треба було обслуговувати, а ще була велика господарка, були свої винниці, багато поля і лісу належало до монастиря, і все це треба було обробити, а крім цього були ферми для худоби і свиней. Сорок голів худоби, двадцять свиней, чотири, а деколи й шість коней, кури, гуси… Так що брати завжди жалілися, що мають багато роботи, а на молитви мало часу залишалося. Провадити господарство у монастирі не так просто, як декому здається. Священик чи монах немає можливості слідкувати за всім господарством, а робітники – це наймити, тому не обходиться без марнотратства. Господарка в Бороняві йшла добре, але доходи йшли на виплату робітникам, а також з неї користали ті, яких наймали до праці в монастирі. Господарка працювала сама на себе, а на отців випав тільки клопіт і великий тягар. Як кажуть, ні доходу, ні приходу. Замість того, щоб займатися духовним проводом селян, отці займалися господарством, з якого користі майже не було. А вкінці з цієї господарки скористались більшовики. У скорому часі монастир і церкву закрили, а худобу і свині забрали, як свою власність, щоб кормити армію.

Під час війни до Бороняви прибув о. Йосиф Завадяк, ЧСВВ. О, це був славний священик. Нам би тепер таких отців побільше, то, можливо, ми би краще сьогодні стояли. Я пам'ятаю, як його висвячував на священика на Чернечій горі на свято Преображення Господнього єпископ Павло Гойдич. Це був високоосвічений отець, і люди його поважали за глибоку духовність і цінували як невтомного трудівника у винограднику Господньому. Над Гре-

ко-Католицькою Церквою нависла велика загроза знищення радянською владою, і він до цього готувався. Велика заслуга є у нього, що він старався примирити ворогуючих у Бороняві. Непорозуміння між людьми у селі були здавна. Бувало, що сварились ті, які працювали у монастирі, з тими, які робили шкоду, говорили, що навіть вози хотіли ламати, як хтось їхав через монастирське поле, і таке інше. Та й багато сільських жителів заздрили монастирським працівникам, і тому виникали непорозуміння, а із цього скористалися вороги нашої церкви, утворивши православну конфесію. Крім цього, православ'я посіяло насіння москвофільства, яке на довгий час вкорінилося. Може, якось недопрацювали наші отці.

– Як закрили монастир і церкву, мені часто доводилось бувати у Бороняві, бо приходив туди помолитися до Матері Божої, де відбувалися колись (як і тепер відбуваються) великі відпусти, де була чудотворна Її ікона. Дякувати Богові, вона повернулася до Бороняви і люди знову перед нею моляться. Я зустрічався з багатьма людьми, яких знав і не знав, бо там дуже поважають монахів і дуже охоче розмовляли зі мною. Багато людей жаліли і навіть тужили за отцями, за церквою, за монастирем і навіть за господаркою, з якої щось мали на прожиття. Але для монастирської братії, як на мою думку, це був великий тягар, якого не розуміли люди села. По-своєму дивилися на монастир. Тому реформа, яку провадили галицькі отці, давала добрі плоди. Приміром, місії, які проводили Отці Василіяни, зупинили поширення православ'я, яке проповідували царські білогвардійські офіцери, знявши свої мундири і одівши попівські ряси. Їм у ці часи дав притулок ліберальний чехословацький уряд у своїй державі, а вони робили, звісно, свою справу, щоб таким способом русифікувати Закарпаття.

– Пам'ятаю, як нині, отця Степана Решетила з пишною, як у Мойсея, бородою, що своїми місіями сколихнув все Закарпаття. Ні на хвилинку не мав спокою, весь час у подорожі, як апостол Павло, від села до села, і не оминав міст, голосив Слово Боже. Не зважаючи на численних ворогів, як чужих так і своїх, він всюди, де тільки вдавалось, проповідував Христа. Після його місій на парафіях багато дечого змінювалося на краще, люди ставали добрішими, спокійнішими з надією, що з ними Господь Бог. Історію наших монастирів треба добре вивчати, щоб таких помилок на майбутнє остерегтися, не допускати. Згіршення монаха, отця, чи брата є на цілий Чин неприємним і робить недобре враження на вірних. Бо люди зневірюються, а це є найтяжчою провиною перед Богом.

Отець Йосиф Завадяк зазнавав постійно утисків від влади, примушували перейти на московське православ'я, але він ніяк не хотів погодитися, тому його заарештували на двадцять п'ять років і повезли на вугільні шахти Воркути, а братів перевезли сюди, до Імстичева. За другого отця нічого не знаю, бо багато отців переховувались у своїх родичів чи знайомих. Отець Йосиф повернувся зі заслання під час хрущовської відлиги у 1956-му році, підпільно обслуговував своїх вірників. За ним дуже пильнували службовці, а через два роки, коли велосипедом добирався до вірників, яких обслуговував, наїхала на нього вантажівка. Загинув як мученик за віру. Так само, як о. Петро Орос, який також віддав своє життя за віру. Сподіваюся, що вони, прийде час, будуть беатифікованими.

– Боронявський монастир славився на все Закарпаття великими чудовими гарними відпустами на честь Матері Божої,

чудотворна ікона якої всіх людей сюди притягувала. Найбільший з таких відпустів був за радянських часів у сорок шостому році на святого пророка Іллі. На відпусті було понад п'ятдесят тисяч паломників. Багато прийшло паломників з гір, як завжди вся Колочава, а також з Тячева, з Рахова, з Виноградова, зі всього Закарпаття. Майже всі люди були у народному одязі, і це було так величаво, що я такого більше ніколи ніде на Закарпатті не бачив. Отці сповідали паломників як вдень, так і вночі, під час чування, а до Святого Причастя приступило близько десятьох тисяч людей. Люди відчували… Знали, що монастир і церкву скоро закриють, тому прийшли немов би попрощатись з Боронявською іконою. Це було зворушливо, бо отці весь час нагадували про дорогоцінний скарб віри, якого ніколи не можна втрачати, – закінчував свою розповідь брат про славний Боронявський василіянський монастир і братію, що в ньому перебувала.

Пізно увечері ми розходились спати. Після вечірнього іспиту совісті я все ще роздумував над розповідями, що чув від брата Мар'яна, особливо про ті події, до яких він ставився критично.

Наступного разу я запитав брата, чи він мав можливість зустрічатись з єпископом Павлом Гойдичем. Брат Мар'ян тут же почав розказувати все, що він знав про єпископа Павла:

– Аякже ж, владика Павло Гойдич завжди був для нас дорогим гостем. Коли він приїжджав до Мукачева, ніколи не оминав нашого монастиря. Але найперше заходив до каплиці і довго молився перед Святими Дарами і перед іконою Матері Божої. Дуже любив Владика наших братів, а особливо новиків: до кожного підійде, пригорне до грудей, потішить і щось по- батьківському промовить і від щирого серця поблагословить. То така була радість для нас, що не можна оповісти! Його тепле слово зігрівало кожного, з ким тільки він зустрічався. Після таких зустрічей ніхто не мав наміру залишати монастиря. Його дух молитви відчували монахи-брати. До обіду сідав разом з усіма і не хотів ніяких почесних місць. Він був невеликого росту. Любив порядок. Не любив похвал. О, такого владики мені не доводилось більше зустрічати. То була свята людина. О, то був святий і навіть великий святий. Правду Вам кажу. Коли відправляв Службу Божу, то всі брати намагались бути на ній. Він дуже побожно служив, я досі пам'ятаю. А натерпівся дуже багато, як від своїх, так і від чужих. А від своїх напевно більше, як від чужих. Владика був як добрим священиком, так добрим монахом, а також славним єпископом, що не зрадив своїй вірі, Пану Богові і своєму народові. Я маю велику честь, що зустрічався з таким великим нашим святим Владикою, яким був єпископ Павло Гойдич.

– Розказували, що на Пряшівщині в одному селі люди жалілись на свого священика. Любив довго спати і запізнювався в неділю на богослужіння. Люди співають утреню, а він підводиться і йде до церкви. Бувало, навіть на Службу Божу запізнювався. Коли люди про це поскаржилися єпископу, то у неділю він тут же був перед церквою. Люди не знали, що це єпископ, і думали, що священик з другого села прийшов на допомогу. Він почав утреню, а тоді почав відправляти Службу Божу. Аж тут заходить парох, чоботами рип, рип, рип…

Дивиться: аж тут сам єпископ. Було йому дуже недобре і прикро, але що мав робити? Підійшов до нього, засоромлений, і ввічливо каже:

– Після Служби Божої я запрошую Вас, Владико, за стіл. Владика усміхнувся і відповів:

– Дуже дякую, але завтра зранку Ви прийдете до мене, – і в такий спосіб дав добру науку тому парохові на ціле життя. На цьому розмова закінчилася прямо в церкві. Відправили Службу Божу, а потім коротку, але гарну проповідь виголосив єпископ. Після такої візитації цього священика перевів в інше село, а сюди дав доброго пароха, і люди вже більше не жалілись. Він вмів кожного поставити на ноги своєю покірною лагідною поставою. Комуністи потім його арештували і дуже над ним збиткувалися, знущалися.

– Перед своєю смертю єпископ Павло отримав від Бога стигми – рани Христові, як отець Піо. Ціле його життя було наповнене терпіннями, і Господь Бог вибрав його ще для більших терпінь на свою прославу. Про Владику добре знав о. Мар'ян Поташ з Пряшівщини. У свій час вони разом відбували ув'язнення в тюрмі за віру в Бога. Коли він приїздив до нас, розказував про страждання нашого Владики.

Брат Мар'ян ще довго говорив про Владику і розказував також про інших єпископів яких він знав, після чого, як ми йшли на вечірні молити,сказав:

– На сьогодні ми наговорись, завтра я буду готувати сніданок і обід, як це колись робили в Мукачівському монастирі.

На другий день під час сніданку брат Мар'ян жалівся:

– А скільки здоров'я йому (о. Павлові Мадяру – авт.) відібрали свої люди. Один молодий чоловік з села, Васько, пішов вчитися на священика. Його висвятили у Римі, тож захотів бути парохом у своєму селі у нашій церкві. Одного разу отець Павло поїхав до Ужгорода чи до Мукачева, а може, до Львова, бо він завжди кудись їздив – всюди його запрошували. Приходить отець Васько зі своїми людьми (створили другу громаду в селі) і хочуть нашу церкву відібрати в нас. Я сказав їм: «Поки я тут, церква буде монастирська. Отам внизу, у селі, є церква парафіяльна, тепер належить православним, а це належить до монастиря». Зі мною був брат Юліан, і вони не могли щось нам сказати, то пішли собі геть. Для мене було дуже болюче, що греко-католики у селі поділилися. Цей отець Васько створив собі таку невелику громаду, переважно зі своїх родичів – десь біля шістдесяти хат – і вже нижче від нас тепер будує собі церкву. І в цьому допоміг єпископ, бо посвятив наріжний камінь під будову. Для чого, пощо? Та колись в Імстичеві була одна парафія, навіть православних не було, а тут щось я ніяк не розумію. Та й вже ті внизу в селі, що ходили до православної церкви, хотіли поєднатись з нами, бо вони поважають нашого о. Павла, а тепер свої наробили біди і з нами навіть не говорять. От і маєш: замість того, щоб священики об'єднували християн, вони їх роз'єднують. Може, скажете, що я обсуджую священиків… Можливо, так, але мене (рукою вказав на груди) отут болить, я не можу бути байдужим. А скільки-то прийшлося перетерпіти…

В його очах я бачив ревність за Католицьку Церкву та й за народ Закарпаття. Він говорив про цей роздор з болем у душі, який також відчували люди в селі.

– Увечері знову приходить до нас група людей з отцем Васьком, а ми були з братом Юліаном лиш одні. Це було на початках дев'яностих років. Отець Васько строго каже: «Забирайтесь звідси! Тут священиком буду я!» Я не зрозумів, для чого ця розмова. А потім говорять між собою, що прибудову входу розберуть. Церква буде окремо від монастиря, бо й так його не буде, і таке інше... Нехай мені Бог простить, але я не витерпів – почувши таку розмову, кажу їм: «Хіба мене тут похороните». Та й заплакав, як мала дитина. Нічого я їм більше не говорив. В моїй голові

все закрутилось. Згадав, як нас сюди всіх звезли і тут знущалися над нами совіти, а тепер свої. Як плакали старі отці, залишаючи ці мури, коли їх арештовували. Цього забути не можна. А я, якби води в рот набрав, не міг йому нічого промовити. Але що зробиш: над нами ще є єпископ. Господи, прости мені!.. Коли вони відходили, я ще їм раз сказав: «Хіба мене тут похороните, а звідси ми не будемо уступатися». Напевно, вони не чекали такої відповіді. Разом зі своїм отцем ще трохи постояли і один по одному залишили наше подвір'я. А ми з братом Юліаном пішли до келії, і я кажу до нього: «Будемо молитись, нехай керує нами Господь Бог і Його свята воля». Ми молились щоденно, а потім приїхав о. Павло Мадяр, то ми йому все це докладно розказали. Наш отець був вже давно відомим на все Закарпаття. Сприйняв це з великим болем у серці, мовчав, задумався, пішов до церкви молитися, а ми з братом – за ним. Цілу майже годину молилися, тоді отець Павло піднявся з колін, усміхнувся, як завжди, і каже нам: «Не переживайте, все буде добре». Пізніше він якісь листи писав, бо писати отець Павло вмів справно. Не знаю, до кого писав: чи до єпископа, чи до Риму, але писав. І вже нас більше ніхто не турбував. А ця громада для отця Васька взялася в селі будувати ще одну церкву, трохи нижче від нашої. Все заспокоїлось.

Брат Мар'ян дуже поважав отця Павла і за нього, жаліючи, завжди заступався, хоч у самого здоров'я по старості не було. Я ніколи не чув, щоб він щось недобре сказав про нього. Хвилювався і навіть молився за здоров'я отця і бажав, щоб він не тільки цей монастир підняв на ноги, але й інші василіянські обителі Закарпаття. Вболіваючи за отця Павла, зворушливо говорив:

– Отець запустив свою хворобу, йому вирізали легеню, а тепер не шанується. Скільки я йому говорю: нікуди, отче, не їдьте, нікуди не йдіть. Мовчить, нічого не говорить, а потім робить своє. Не може посидіти на місці – кудись йде, чи їде, а як прийде додому, замість того, щоб хвилинку відпочити, щось пише і пише, часом аж до півночі – така його вже вдача. Що робити? Він дуже добре всіх слухає, а сам здоров'я не має і не береже себе. Минулого тижня приходить одна жінка з Болотного: «Посповідайте мого чоловіка». Відразу на біциклі (велосипеді) і пішов. «Та, – кажу йому, – холодно на дворі – простигнете». Ні, не хоче слухати. Змучиться, спотіє, а потім прохолодиться – і вже готовий. По п'ятнадцять кілометрів їздив. То в цьому Болотному є священик, та ні, бо вона хоче і кличе о. Павла. Та помре, а тоді не буде ні там, ні тут. Люди цього не розуміють. – Бурчить Мар'ян, аж почав хвилюватись в своїй розмові. Тоді я перебив його і почав говорити знову про дієту, про санаторій.

– Та я в санаторії проробив двадцять років і маю якийсь досвід, то добре знаю, що треба таким хворим їсти і готовлю йому так. Та й люди принесуть. А що, як він не хоче слухати нас? Поп'є кислого молока з хлібом та й побіг. Та ми йому добре кажемо. Минулого місяця ледве ходив, а тут ще захотів зробити для священиків реколекції. Ми на силу його вговорили, щоб хоч трохи підлікувався. Та то треба мати відповідне добре здоров'я. Та ми за нього переживаємо, а він себе не шанує, то коли Ви, отче, будете з ним, говоріть йому, щоб хоч трохи дивився за собою, бо не тільки він нам потрібний, але і всьому Закарпаттю. Тут, в Імстичеві, люди добрі, жертовні, як всюди на Закарпатті, і дають на Служби Божі, ще й різні пожертви, та з цього нічого ми не маємо. Його одна рука приймає, а друга роздає. Люди нічого не отримують: ні пенсії, ні зарплати, то всі біжать до отця Павла. А нам хоч дечого багато при-

носять наші парафіяни, дещо треба і купити, то нема за що. Та я про це мовчу, бо це дійсно Божа справа. Так нині повинен поступати кожний священик. Тому його всюди кличуть: на реколекції, на відпусти, на празники, бо хочуть почути від нього добре Боже Слово. Дякую Богові, що дав нам такого доброго, ревного священика. Таких священиків нам побільше, і вони б змінили цей жорстокий світ на краще, а то бачите, що робиться… ■

(Продовження буде в наступному номері)

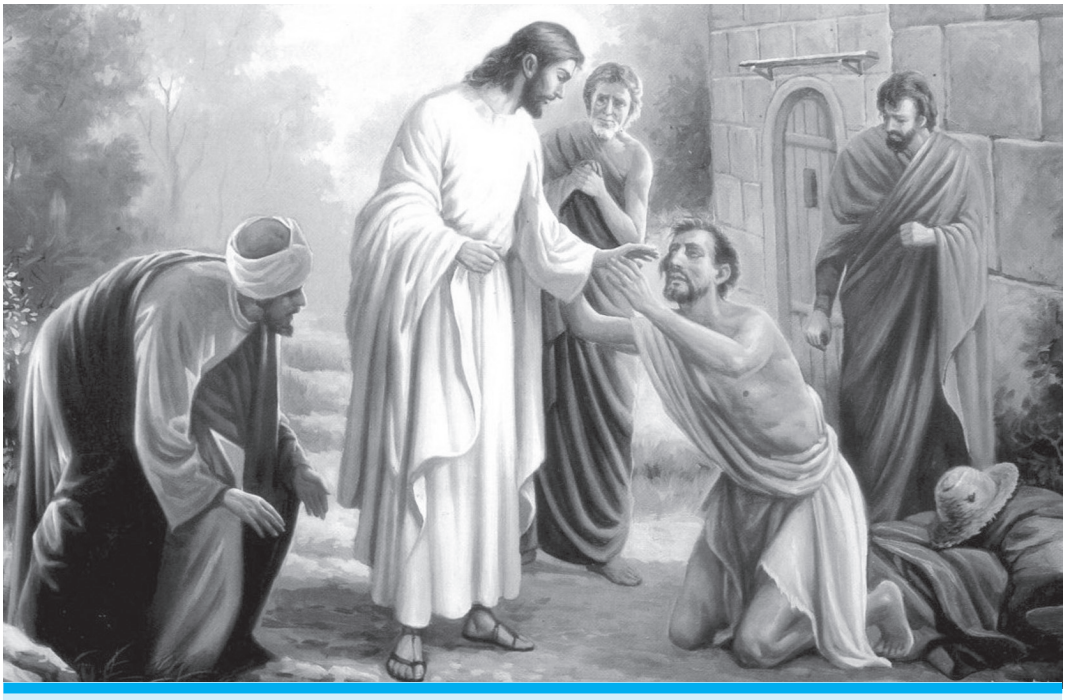

МОЛИТВА ПОЖЕРТВУВАННЯ СТРАЖДАНЬ

Ісусе, Божественний Спасителю, через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії жертвую Тобі моє тілесне терпіння та душевні скорботи в намірениях святої Церкви, Апостольства молитви та … (назвати своє намірення).

Прошу Тебе, обдаруй повнотою вічного життя дітей, яким не дали змоги народитися. Огорни опікою родини, щоб силою Твоєї ласки успішно могли поборювати спокуси злого духа, з любов'ю приймаючи кожне життя та оберігаючи його від моменту зачаття аж до смерті. Вчини, щоб хрест, який несу, став для мене джерелом відваги, визволення та сили, щоб терпіння не позбавило мене надії, щоб не згасла моя віра, а любов щоб не маліла. А коли настане кінець мого життя, прийди по мене і запровадь мене до свого Царства. Амінь.

ПОДОРОЖ ПУСТИНЕЮ ПІД ЧАС ПОСТУ

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Дорогі хворі, терплячі і страждаючі брати і сестри, ми вступили у час Великого посту. Деколи можемо почути від багатьох навіть духовних осіб, що хворі, перестарілі звільнені від посту. Справді Церква звільняє хворих людей від посту, але Піст нікого не оминає як не оминають Різдво Христове, Великдень, чи інші дні, посвячені Богові, Пресвятій Богородиці та святим.

Як люди віруючі, маємо прекрасні дороговкази, якими є Божі і Церковні заповіді, на які спирається наша свідомість. Ніхто не має права забувати ці заповіді. Коли ми слухаємося Бога – виконуємо Його заповіді. Бо це випливає з наших внутрішніх почувань, і тоді пребуваємо в єдності з Богом. Бо тільки наші особисті звернення до Бога можуть для нас створити довір'я і надію, навіть тоді, коли навколо шаліють буря, вихор і нам здається, що спотикаємося і втрачаємо ґрунт під ногами.

Коли ми були малими дітьми, постійно чогось боялися, але долоні матері чи батька нас заспокоювали. Коли вже стали дорослими, то знову потребували чиєїсь люблячої долоні для підтримки під час подорожі, а тим більше любові від доброго друга, що був поруч з нами. Це і є наше випробування, бо кожний потребує когось іншого. Але християни шукають ще більшої і глибшої опори, якою є сам Бог. Тільки Він для здорових, а ще більше для хворих є міцною опорою і фундаментом, який при всіх бурях дозволить нам встоятися і не зруйнується, доки будемо жити. Прийде час, і наш дім паломництва завалиться, але у Бога ми віднайдемо краще, вічне помешкання, до якого прямуємо. Нашим вічним домом є Небо.

Будучи хворими, далі йдемо тою дорогою, яку нам визначив Господь Бог, але ми ще заодно несемо тяжкий хрест своєї недуги. Добре зрозуміймо, що ми вступаємо, як Христос, у пустиню. Саме під час Посту це треба добре усвідомлювати. Ми змагаємося з нашими прагненнями, голодом, сумнівами, самотністю, пусткою нашого серця, коли щораз нам важче боротися зі спокусами зневіри у всьому, що є святе, не бачимо мети життя, здається, що увесь світ нас покинув. Це і є справжня пустиня, у якій перебував Ісус Христос протягом сорока днів. Бо навіть не можемо бути в неділю на Службі Божій у своєму храмі разом зі своїми парафіянами.

Та раптом поруч відкривається життєдайне джерело Божої любові. Під час Посту нам буде здаватися, що йдемо до межі

наших можливостей, а тут відкриються нові ресурси. І пустиня, якою йдемо, яку, як недавно здавалося, покинув Бог, раптом стане місцем Його близькості, оазисом найвищої Божої любові.

Хто зрозуміє і прийме цю Божу любов та піде свідомо і добровільно, щоб вибрати ще труднішу дорогу, і тим самим схоче побачити свої власні ілюзії, омани, невірство, упадки і погодиться на свій біль, – то пізнає правду у собі самому і самого Бога, Який очищає нас своїм милосердям, прощаючи наші гріхи. Ось в цьому є велика сила і натхнення Посту.

Для хворих піст – це не їжа, від якої відмовляємося. Адже ж споживаємо їжу для того, щоб жити, бо не маємо права ризикувати своїм життям через слабке наше здоров'я. Піст для хворих – щось більше. Це та пустиня, яку маємо пройти, а пройшовши, відчуємо душевний спокій, бо ми були під час цієї подорожі з Христом.

А для того, щоб ми не зламались під час подорожі пустинею, Бог нам дозволяє доторкнутися до Нього, побачити Його, як це було з учнями на горі Тавор під час Преображення. Учні побачили, що буде з Ісусом Христом після терпінь, страждань і смерті на хресті. Ця зустріч відбувається під час прийняття з вірою і любов'ю Святих Тайн. Після терпінь і страждань нас очікує радість Неділі Воскресіння.

Дорогий брате, сестро, не бійтеся під час Великого посту «вийти на пустиню», щоб віднайти там правду з Богом і у самому собі, щоб визволитися від деяких спокус диявольських, щоб збагатитися духовними скарбами.

А найперше, нехай це благословенний час Великого посту дозволить нам усім віднайти своє місце у світі, направити стосунки з людьми, а перед усім – віднайти своє місце перед Богом.

МОЛИТВА ХВОРИХ

Ісус Христос, наш найбільший Вчитель, завжди своїх учнів закликав до молитви. Коли гортаємо листок за листком Святе Письмо Нового Завіту, то бачимо багато разів, як молиться наш Господь, особливо перед вирішенням важливих справ. Ісус Христос у Дусі Святому молиться до Отця Небесного. Тобто, під час молитви Ісуса ми бачимо Бога у Тройці Святій Єдиній. Тому Він підтверджує, що «Ніхто не приходить до Отця, як тільки через мене!» (Ів. 14, 6).

Христос закликає своїх учнів до молитви і також вас, хворих, бо ми всі є учнями Христовими, прийнявши Христа під час Тайни Хрещення. Ісус Христос є найпрекраснішим взірцем як для своїх учнів, так і для нас, грішників усіх часів.

Під час молитви Ісус переживає зустріч зі своїм Отцем Небесним. Це ми можемо у найкращий спосіб переживати під час Служби Божої.

Хворий не завжди може безпосередньо бути на Службі Божій, але він може слухати трансляцію по радіо і безпосередньо приєднатися до спільноти інших хворих, які слухають побожно і стають таким способом учасниками пресвятої Безкровної Жертви нашого Спасителя. А тим більше, що ми духовно можемо прийняти Святе Причастя. Будьмо впевнені, що така молитва для Бога є такою милою, як і наші терпіння, які зносимо з Божої волі. Адже ж разом з усіма хворими промовляємо Господню молитву, кажучи: «Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі» (Мт. 6, 10). Ісус нас вчить своєю молитвою у Гетсиманії: «Хай не моя, а твоя буде воля!» (Лк. 22, 42). У молитві також шукаймо пробачення: «Прости нам провини, як і ми прощаємо винуватцям нашим» (Мт. 6, 12).

Пам'ятаймо, що «Хто ж пристає до Господа, є з (Ним) одним духом» (1 Кор. 6, 17). А о. Піо говорить: «Я хочу бути тільки

Деякі думки святих про силу молитви

«Молитва праведного є ключем до неба. Молитва возноситься вгору, а звідси спливає милосердя і ласка Божа»
(Св. Августин – Учитель Церкви, 354-430).

«Хто зближається до Бога через молитву, побачить, що Бог приближається до нього, щоб вислухати його»
(Св. Альберт Великий – Учитель Церкви, 1193-1280).

«Той, хто молиться, подібний є до безстрашного орла, який ширяє в повітрі, і здається нам, що він зближається до неба»
(Св. Іван Марія Віаней – парох з Арсу, 1786 – 1859).

«Для мене молитва – то порив серця, то звичайне споглядання Неба, то вигук вдячності і любові, як у випробуваннях, так і в радості, і це щось велике, надприродне, що єднає з Ісусом»
(Св. Тереза від Дитятка Ісуса – Учитель Церкви, 1873 – 1897).

«В книжках шукаємо Бога. В молитві Його знаходимо»
(Св. о. Піо – містик, 1887 – 1968).

«Молитва є драбиною Якова, по якій дух людини вступає до Бога, а ласка Божа сходить на людину»
(Св. Едіта Штайн – філософ, мучениця, 1891 – 1942).

вбогим ченцем, який молиться… В Божих очах навіть ангели недосконалі. Уявімо собі, яким Він бачить мене».

ФАРИСЕЙСЬКА СПОВІДЬ (ЖАРТ)

Один парафіянин, що сповідався завжди перед Великоднем, раз на рік, став себе виправдовувати перед сповідником:

– Отче, я багато проклинав, але і молився деколи, тому це вирівняє Бог;

– Багато разів випивав спиртне – зате багато постив, бо не було апетиту, – і тут, на мою думку, все вирівняється;

– Багато крав різні речі, але і багато роздавав, що було мені не потрібне, – і тут, на мою думку, Бог все вирівняє;

– Багато обсуджував інших, але потім разом з ними я ходив на пиво – і тут все вирівняється.

Священик-сповідник не витримав і крикнув:

– Бог тебе створив для неба, але диявол тебе забере до пекла – також все вирівняється.

МАТЕРИНСЬКА ЛЮБОВ

Одна побожна старша жінка, будучи хворою, сповідалася в лікарні. Після сповіді дякувала священику за увагу до неї, кажучи:

– Це вже не вперше я сповідаюся у Вас, бо завжди відчуваю не тільки полегшення на душі, але також недуга відходить від мене. Але я дуже Вас, отче, прошу, щоб Ви посповідали ще мого сина Григорія. Він здоров'я не має, а ще п'є горілку і може померти будь-коли, а мені на совісті залишиться, адже ж я його мати і болить мені постійно за його душу. Прийдіть до нього навіть завтра вранці.

Коли священик прийшов до Григорія за адресою, яку вказала його мати Марія, той вже зранку розпивав зі своїм другом горілку. Так повторювалося декілька разів.

Коли священик приходив, Григорій вже був «готовий».

Незабаром Марія підійшла до священика, запитувала:

– Що маю робити? – Я так хочу, щоб мій син не помер без сповіді. У мене ще є діти, але він найбільше нещасний.

– Моліться постійно, моліться за нього, бо молитва матері має велику силу.

– Минуло більше, як рік, Марія знову підійшла до священика після Служби Божої, просить:

– Мій Грицько вже не п'є і не проти, щоб посповідатися, мабуть, добрий Господь Бог вислухав мої благальні молитви. Тож прийдіть завтра зранку до нього. Я буду на вас чекати.

Справді Григорій на другий день щиро сповідався і каявся за все, що недоброго зробив протягом свого нелегкого життя, жалів за свої гріхи. А через два тижні відійшов до вічності.

Через декілька років знемогла Марія. Другий інсульт, і вона просила священика у тяжкій недузі додому, посповідатися. Багато дечого не пам'ятала, але в кінці, після сповіді, пошепки промовила:

– Як будете молитися за упокій моєї душі, то загадайте також і мого сина Григорія.

Священик був дуже здивований, що хвора майже все на світі забула, але пам'ятала про свого сина. Дійсно, любов матері через молитву ламає всі загороди, які часто ставить диявол її дітям, щоб не вступили до неба.

ВЕЛИКИЙ МИТРОПОЛИТ ЗБЛИЗЬКА

Недавно у видавництві «Місіонер» друком вийшла книжка «365 днів з Великим Митрополитом». Дуже дякую упорядникам Оксані Гайовій і Володимирові Коту за їхні труди. Якщо взяти до уваги всі ті науки, які подає нам блаженної пам'яті Митрополит Андрей у свій час, то і сьогодні бачимо і відчуваємо свого доброго Пастиря, коли над його словом роздумуємо. Це справжній наш народний катехизм, у якому можна віднайти глибоку духовну науку.

Звертаюся до всіх наших читачів «Місіонаря», щоб не пожаліли грошей, можливо навіть з пенсії, і придбали цю книгу, щоб відтак покласти її на стіл для щоденного читання. Це дійсно є та «вода жива», що випливає з уст нашого Великого Митрополита до нашого народу на всі часи.

Звертаючись до інтелігенції, Митрополит Андрей говорить: «Вашим святим обов'язком є добре пізнати Христову науку».

Христову науку допомагає нам пізнати блаженної пам'яті Митрополит Андрей своїми унікальними творами. Читання і роздумування над ними прискорить його беатифікацію.

Бажаємо упорядникам здоров'я і наснаги, щоб і надалі працювали над творами Великого Митрополита, мислителя і пророка, щоб ми побачили ще не одну книжку його у нашому видавництві. ■

ПОДЯКА ЛИНЕ ДО НЕБЕС

Слава Ісусу Христу!

Я щиро вдячна Господу Богу, Пречистій Діві Марії, особливо святому Йосифу Обручнику, блаженному Івану Павлу ІІ та всім святим за всі зіслані ласки для мене, за легке вирішення проблеми. Мені здавалося, що виходу із цієї ситуації немає, та це не так. Що в людей неможливе, те можливе в Бога. Боже Провидіння так повернуло обставини, що скрутна ситуація закрилася сама, обернувшись проти справді винних. Всіх заохочую до ревної молитви, а ще просіть, щоб за вас молилися сироти та вдови, і обов'язково вийдете з будь-якої проблеми.

На сторінках Вашого журналу «Місіонар» хочу висловити щиру подяку Господеві Богу, моїй єдиній Небесній Матінці Марії, Стрийській Матінці Марії (яка об'явилася біля церкви Ольги і Володимира, в парку на дереві, а цей парк я садила в 1960 році на Великдень), всім святим, до яких я молилася, і всім, хто молився за мене, о. Михайлу, о. Ігорю, о. Тарасу, о. Всеволоду, о. Віталію, о. Івану, монахам і монахиням, матерям у молитві, «Союзові українок» і всім людям доброї волі за отримані Божі ласки. Щиро дякую їм за молитви, що я залишилася мало ушкодженою, коли мене збила 7 жовтня 2013 р. о 18 год. машина. Тільки постраждав ровер, на якому я їхала.

А також дякую Всемогутньому Господу Богу, Гошівській Пресвятій Діві Марії з Ясної Гори, св. Філомені, св. Шарбелю, Ангелу Хоронителю і всім святим за оздоровлення від душевних недуг, розпачу, страху, тривоги, бо 7 листопада 2013 р. о 6 год. зранку злодій ламав замки у підвалі; вдарив мене по голові й утік, але, на велике щастя (бо я з вірою прошу Господа Бога і щиро молюся), великої шкоди на здоров'ю я не відчула, тільки морально і матеріально.

Прошу і надалі Божої опіки, прощення гріхів, уважності в молитві і в побуті, Божого благословення, здоров'я чоловікові, бо дуже хворіє (операція на серці, глаукома двох очей, одне не бачить зовсім, хвороба Паркінсона…), здоров'я дітям всієї родини, всієї України, а також молюся за недругів і дякую о. Дам'янові за прекрасний дарунок 6 листопада 2013 р. в честь мого 70-річного ювілею образа Гошівської Матінки Божої, яка мене спасла наступного дня, коли мене вдарив злодій.

А ще в мене була гулька на груді, але вона зникла, маю катаракту двох очей, киста в печінці…

Бажаю Вашому часопису процвітання і якомога більше читачів. Нехай буде з Вами Господь Бог!

З повагою
Саврига Ганна,
м. Стрий,
Львівська обл.

■ Шановна редакціє часопису «Місіонар»!

Дозвольте висловити щиру подяку через журнал Господу Богу, Пресвятому Серцю Христовому, Непорочній Діві Марії, св. Йосифові, св. Івану Хрестителю, св. о. Піо, св. Шарбелю, св. мученику Партенію, св. Пантелеймону, св. Юді Тадею, а також душам у чистилищі.

Наші молитви, прохання Господь вислухав. Дочка поступила на п'ятий курс державного відділення в університеті.

Дякуємо Господу Богу, Пресвятій Діві Марії і всім святим за неодноразову, постійну їхню поміч, милосердя, ласку, здоров'я, направлення сну, заступництво в різних життєвих ситуаціях Бог завжди є з нами.

Довіряйте Йому. Кажіть: «Татусю поможи!»

Сім'я Ігоря і Олександри,
м. Жовква, Львівська обл.

■ Дорогий журнале «Місіонар», через Вас хочу висловити подяку всім Святим, до яких я молюся, і хочу подякувати за всі отримані ласки для мене і моєї родини і за прожитий рік.

Юля Кутинська,
м. Золочів,
Львівська обл.

■ Подяка святому апостолу Юді-Тадею

Христос Народився! Давно збиралась написати в редакцію, подякувати великому святому апостолу Юді-Тадею. Справа в тому, що цей великий святий і заступник завжди допомагає мені у всіх потребах, з якими я до нього звертаюся. І ось недавно у мене також була дуже велика проблема – мала несправедливо повертати значну суму грошей, вже й обдумувала різні варіанти, як її повертати, але одночасно звернулася і до цього святого, пообіцявши, що у разі, якщо все вирішиться на добре, подам подяку в редакцію. І, дякувати Богові, усе владналося. Тому висловлюю щиросердечну подяку насамперед Богу, Ісусу, Пречистій Діві Марії, св. ап. Юді-Тадею, св. Філомені, св. Марті, св. Інні, Піммі, Ріммі та іншим святим, які завжди так радо поспішають нам на допомогу у разі потреби!!!

Інна Д.
м. Івано-Франківськ

■ Слава Ісусу Христу!

Дозвольте висловити найщирішу подяку новонародженому Ісусику, Матінці Марії, св. Йосипу, св. Тадею, св. Антонію, св. Шарбелю, о. Піо та всім святим , що зажди вислуховують молитви нашої родини та постійно нас підтримують. Також прошу вибачення за недотримання намірів, розчарування та нарікання. Хочу з кожним днем ставати кращим та прошу щоденної Божої ласки. Усвідомлюю, що я не настільки виявляю любов до Бога, як Він її заслуговує, тому хочу зростати у вірі та надії на Божу підтримку, провидіння та допомогу. Закликаю усіх молитися за ближніх, нашу країну, здоров'я усіх людей, а також мир та любов у цілому світі. Усім веселих свят! Христос посеред нас!

Олександр
Україна, Канада

КРОСВОРД «ПАПА ФРАНЦИСК»

(Присвячений першій річниці понтифікату Папи Римського Франциска)

Підготувала Леся ШТИКАЛО

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 5. Духовні ліки, які сприяють зростанню милосердя в душі, поширенню любові, прощення і братерства, котрі заохочує вживати Папа Франциск. 8. День, коли урочисто відзначають видатні події, знаменні дати. 9. Старовинний іспанський народний танець, що поширився в Аргентині, улюблений танець Папи. 10. Автор книжки «Хорхе Маріо Берґольйо. ФРАНЦИСК РАЗОМ» – … Торніеллі. 13. Ім'я монахині, котра відіграла велику роль у покликанні Хорхе Маріо Берґольйо. 14. Людина, що має великий розум, досвід, глибокі знання. 17. Процес розвитку, зміна чого-небудь; події у процесі життя народу, його певної частини тощо. 18. … п'яти пальців, написана архиєпископом Буенос-Айреса. 22. Почесний титул найголовніших єпископів країни. 24. І ось тепер, – промовив після спільної молитви Святіший Отець, – розпочинаємо разом – єпископ і … – цей шлях, шлях Римської Церкви, що в любові головує над усіма Церквами. 25. Здатність людини логічно мислити, пізнавати об'єктивну дійсність, засвоювати, запам'ятовувати. 26. Улюблений російський письменник Папи – Федір …, автор роману «Принижені та зневажені».

ВЕРТИКАЛЬНО: 1. «Біле розп'яття» Марка Шагала – улюблена … Папи. 2. Будь-яка позитивна зміна. 3. Вічне … Рим. 4. … і фарисей. 6. Перша енцикліка Папи «… віри». 7. Настоятель монастиря. 11. Річ, яку особливо шанують і зберігають як пам'ять про минуле, святощі, дорогі речі як спогад про близьких людей або якусь подію. 12. Той, хто поклав початок чому-небудь, заснував, організував, створив щось. 15. Український священик … Чміль, єпископ, позитивно вплинув на майбутнього Папу; його святість, любов до молитви, життєрадісність і душпастирське піклування сильно вразили Хорхе Маріо Берґольйо. 16. Певний стан чого-небудь. 19. Публічний виступ з якого-небудь приводу. 20. Перший учений ступінь, що присуджується після спеціального іспиту та захисту дисертації. 21. «… Ісуса є унікальним! Якщо навчимося його розпізнавати, Він провадитиме нас дорогою життя, що є дорогою, яка переступає також через провалля смерті» – із слів Папи Римського. 23. Тисячі осіб, зносячи холод і дощ, годинами чекають, коли мідний … Сикстинської каплиці дасть очікувану відповідь.

Відповіді на кросворд, вміщений у числі за лютий 2014 року:

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 3. Гомілія. 6. Ладан. 7. Страх. 11. Візит. 12. Час. 13. Матей. 14. Келія. 15. Бог. 16. Сонце. 19. Ідеал. 20. Марія. 21. Василій.
ВЕРТИКАЛЬНО: 1. Монах. 2. Місто. 4. «Василіяда». 5. Кападокія. 8. Лідер. 9. Закон. 10. Серце. 17. Наказ. 18. Надія.

НОВІ ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА «МІСІОНЕР»

«Чотиридесятниця – то час, призначений на покаяння. В цьому часі приготовляє Свята Церква вірних до великої хвилі в їх житті, до найбільшої хвилі в році, себто до хвилі святого пасхального Причастя…

Час Великого посту – це час покаяння, покути, а найправдивіша дорога до покаяння, перший крок до покути – це милостиня, дана зі щирої любові ближнього. Нема безпечнішого, певнішого способу заслужити на Боже милосердя, як милосердя зглядом ближніх…

Час Великого посту – це не тільки час покаяння й поправи життя та приготовлення на світлий празник Воскресення, але також час розважувань над Христовими страстями і Його хресною смертю…»

Митрополит Андрей Шептицький

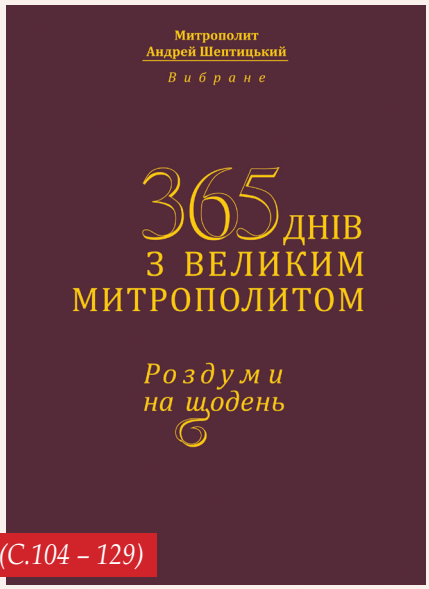

З книги «365 ДНІВ З ВЕЛИКИМ МИТРОПОЛИТОМ» (С.104 – 129)

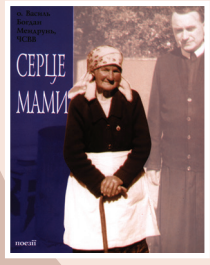

о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ

СЕРЦЕ МАМИ

Поезії

Отець В. Б. Мендрунь, ЧСВВ – автор десяти поетичних збірок, перейнятих релігійно-патріотичним світовідчуванням й любов'ю. Одначе ця книжка особлива: вона, з одного боку, ніби й «приватна», а з другого – загальнолюдська. Не одному читачеві віршовані рядки й світлини нагадають його життя, його маму. Родом автор із Великої Березовиці, що біля Тернополя (звідти й провів в останню путь свою матір). Отець В. Б. Мендрунь, ЧСВВ – славний проповідник, місіонер, член Національної Спілки письменників України.

ISBN 966-658-037-3, 32 с., 130 х 165 мм., м'яка обкл.

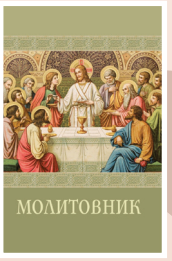

МОЛИТОВНИК

Практичний молитовник невеликого формату містить окрім щоденних молитов, короткого катехизму також текст Божественної Літургії.

ISBN 966-658-303-4, 64 с., 82 х 125 мм., м'яка обкл.

З ПИТАНЬ ПРИДБАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

звертатися за адресою:
вул. Б. Хмельницького, 40
м. Львів, 79019,

тел.: 0952602157, (032) 272-90-80
shop@missioner.com.ua
http: www.missioner.com.ua

ВІТРАЖІ
на склі

Вікно – очі будівлі.
Зробіть Ваш погляд на світ яскравішим!

ВИГОТОВЛЕННЯ та УСТАНОВЛЕННЯ вітражів будь-яких розмірів у храмах, каплицях, будинках.

Виконуємо всі види робіт: проектування, виготовлення, встановлення вітражів у герметичні склопакети та конструкції ПВХ, алюмінію.

РЕСТАВРАЦІЯ старих віконних конструкцій

Звертайтесь за тел.: 067-307-13-39
093-006-1-007

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
НАШ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС
“МІСІОНАР”!
Передплатний індекс - 23959
У нашому часописі ви можете розмістити свою рекламу. Звертайтеся!
НАШІ КОНТАКТИ: тел. 255-38-15, e-mail: misionar@ukr.net